

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.I.20.992/2013/5. szám

A Szegedi Ítéltábla a dr. Bárdos Rita ügyvéd által képviselt **felperes neve (tartózkodási helye)** felperesnek - a **(kiemelt jogi főelőadó neve)** által képviselt **I.rendű alperes neve (címe)** I. rendű, a **(ügyész neve)** által képviselt **II.rendű alperes neve (címe)** II. rendű, a **képviselő neve (címe)** által képviselt **III.rendű alperes neve (1055 (település 2 neve), Markó u. 27.)** III. rendű és a **képviselő neve (címe)** által képviselt **IV.rendű alperes neve (címe)** IV. rendű alperesek ellen kártérítés iránt indított perében a Szegedi Törvényszék 2013. október 21. napján kelt 23.P.20.567/2013/16. számú ítélete ellen a felperes által 18. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletét **helybenhagyja.**

Kötelezi a felperest, 15 nap alatt fizessen meg az I. rendű alperesnek 300.000,- (Háromszázezer), a II. rendű alperesnek 23.205,- (Huszonháromezer-kettőszázöt), a III.-IV. rendű alpereseknek, mint együttes jogosultnak 300.000,- (Háromszázezer) forint másodfokú eljárási költséget.

A le nem rótt 2.000.000,- (Kettőmillió) forint fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S :

A **(település 1 neve)-i (intézmény neve)-ben (év, hónap, nap)-ján** emberéletem követelő rablás történt.

Az aznap megindult büntetőeljárásban a nyomozást az I. rendű alperes jogelődje a nyomozás feletti fokozott ügyészi felügyeletet a II. rendű

- 2 -

alperes végezte, a bírói szakban az elsőfokú eljárást a III. rendű alperes jogelődje, a ... Bíróság folytatta le és hozott első fokon ítéletet, míg a másodfokú eljárásban a IV. rendű

alperes járt el és hozott jogerős ítéletet.

A nyomozás a bűncselekmény napján kezdődött, a fokozott ügyészi felügyelet bejelentése 2002. május 13-án történt, 2004. május 18-án került sor a vádemelésre, az elsőfokú ítélet 2004. december 23-án, a másodfokú - jogerős - ítélet pedig 2005. október 25-én született. A büntetőeljárás törvény az eljárás tartama alatt 2003. július 1. napjával módosult, ezt megelőzően az 1973. évi I. törvény (régí Be.), ezt követően az 1998. évi XIX. sz. törvény (új Be.) volt hatályban.

A nyomozás során az I. rendű alperesi jogelőd széles körben felderítő munkát végzett, melynek keretében a környéken átfogó tanúkutatásra, a közeli autópályák rendszámfelismerő kameráiról adatok gyűjtésére, a teljes környéket lefedő mobiltelefon átjátszó állomások forgalmának legyűjtésére és elemzésére, valamint a hasonló bűncselekmények miatt korábban látókörbe került személyek adatbázisának felállítására és értékelésére, továbbá számos egyéb nyomozati cselekményre került sor. Egyebek mellett a bűncselekmény felfedezését követően körülbelül másfél órával teljes útzárat rendeltek el.

A bűncselekmény elkövetése után rövid idővel - még az útzár elrendelését megelőzően - egy rendőrfőkapitány közúti ellenőrzés során gyorshajtás miatt igazoltatta **(személy 1 neve)**-t és megbírságolta, majd az időközbeni, a bankban történetekről szóló rendőrségi értesítésre tekintettel a bűncselekmény helyszínére sietett. A rendőrfőkapitány birtokában maradt helyszíni bírság eredeti tömbpéldánya tartalmazta **(személy 1 neve)** nevét és gépkocsija rendszámát, ezen adatok azonban a nyomozás során nem váltak ismertté, azokat csak 2007. február 23-án küldték meg a nyomozást végző ... Megyei Rendőrfőkapitányságnak. Az I. rendű alperes jogelődje a nyomozás kezdeti szakaszában **(személy 2 neve)**-t és **(személy 3 neve)**-t gyanúsította a bűncselekmény elkövetésével, rövidesen tisztázódott azonban, hogy nem voltak részesei a **(település 1 neve)**-n történeteknek. Ezt követően **(személy 4 neve)** - a későbbi büntetőeljárás III. rendű vádlottja - vallomása alapján a bűncselekmény elkövetésének gyanúja a felperesre és **(személy 5 neve)**-re terelődött. A felperest 2002. július 22. napján az I. rendű alperesi jogelőd munkatársai **(település 2 neve) (utca, házszám)** alatti lakásán elfogták, majd őrizetbe vették. Még ugyanezen a napon megkezdődtek a felperes személyét érintő nyomozati cselekmények is. Az I. rendű alperesi jogelőd már aznap intézkedett a felperes részére védő kirendeléséről, valamint az aznap estére tervezett eljárási cselekményekről történő értesítések felől. A nyomozás során felismerésre bemutatásokra is sor került, amelyekről minden esetben írásbeli jegyzőkönyv és videofelvétel készült, utóbbin azonban nem hallhatók és láthatók a felismerő személyek nyilatkozatai. **(Tanú 1 neve)**, **(tanú 2 neve)**, a II. számú tanú és **(tanú 3 neve)** felismerő tanúk felismerésre bemutatásainál nem volt jelen a felperes előzőleg értesített védője, a II. számú tanú esetében pedig - nyilatkozatára figyelemmel - hatósági tanút nem alkalmaztak.

A bűncselekmény elkövetése napjára az alibit igazoló tanúk **((tanú 4 neve), (tanú 5 neve), (tanú 6 neve), (tanú 7 neve), (tanú 8 neve))** kihallgatására több alkalommal került sor, vallomásaik tartalmában számos - különböző jellegű - ellentmondás volt. Erre tekintettel a IV. rendű alperes rendelkezése folytán **(tanú 4 neve), (tanú 5 neve), (tanú 6 neve)** és **(tanú 7 neve)** ellen hamis tanúzás miatt

- 3 -

Pf.I.20.992/2013/5. szám

büntetőeljárás indult, melyben a ... Bíróság 3.Fk.80.025/2011/24. számú ítéletével a vádlottakat a hamis tanúzás vádjára alól jogerősen felmentette. Az alaphüvelyügy nyomozása során nem került kihallgatásra a nyomozóhatóság által a felperes részére alibit

igazoló **(tanú 4 neve)** egykori osztályfőnöke, **(személy 6 neve)**, valamint a **(tanú 7 neve)** által hivatkozott azon személy **((személy 7 neve))**, aki **(tanú 7 neve)** állítása szerint jelen volt, amikor a felperes őt varrodájában meglátogatta a bűncselekmény időpontjában.

Az I. rendű alperesi jogelőd a nyomozás során beszerezte a felperes által használt **(X)** hívószámú telefon híváslistáját és cellainformációit a **(dátum1- dátum2)** közötti időszakra. A híváslista szerint **(év, hónap, nap)** 12:07:01-től a **(személy 8 neve)** által használt **(Y)** számú telefonról hívást kezdeményeztek a felperes által használt fenti hívószámú telefonra, a hívás időtartama 2 perc 58 másodperc volt és a **(település 2 neve) (utca, házszám 2.)** alatti cellában történt. **(Személy 8 neve)**-t - aki később a felperessel azonos büntetőeljárásban V. rendű vádlottként szerepelt a bírósági szakban - az I. rendű alperes jogelődje részletesen kihallgatta az eljárás során, azonban a híváslistával kapcsolatosan kérdést nem tett fel neki.

A nyomozás során az I. rendű alperes jogelődje nem mérte le a tanúként meghallgatott **(tanú 7 neve)** varrodája és az alibit igazoló **(tanú 4, 5, 6, 8 család) (városrész neve)**-i lakása közötti távolságot, illetve azt sem, hogy a felperes által állított gyorsasággal gépjárművel mennyi idő alatt lehet azt megtenni.

A felperes kérésére a vádemelés előtt, 2004. március 31-én ügyészi kihallgatásra került sor. Ekkor a felperes és védője az ártatlanságát bizonyító tények szándékos fel nem kutatását kifogásolták. Ezt követően a ... Főügyészség 2004. április 13-án további nyomozási cselekményeket rendelt el, melynek során további híváslistákat szereztek be és értékelték, valamint 2004. április 16-án **(személy 9 neve)**-t folytatólagosan tanúként, 2004. április 29-én **(személy 4 neve)**-t folytatólagosan gyanúsítottként hallgatták ki.

A ... Főügyészség 2004. május 18. napján kelt NF8853/2002/256-I. számú vádiratával összesen kilenc vádlottal - köztük a felperessel mint I. rendű, **(személy 5 neve)-vel** mint II. rendű, **(személy 4 neve)-vel** mint III. rendű és **(személy 8 neve)-vel** mind V. rendű vádlottakkal - szemben emelt vádat összesen tizenegy vádpontban, amelyek közül a VI. vádpont érintette a **(település 1 neve)-i** cselekményt. Utóbbival összefüggésben a felperest a Btk. 166. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés b), illetve f) pontja szerint minősülő nyereségvágyból, több emberen elkövetett emberölés büntettével mint társtettetst, továbbá - részben a VI. vádpontot érintően - a Btk. 263/A. § (1) bekezdésének a) pontjába ütköző és aszerint minősülő löfegyverrel visszaélés büntettével vádolta meg (egyéb, a jelen per tárgyát nem képező bűncselekmények mellett). **(Személy 5 neve)** II. rendű vádlottat - egyebek mellett - a Btk. 166. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés b), illetve f) pontja szerint minősülő nyereségvágyból, több emberen elkövetett emberölés büntettével részben mint bűnsegédet, továbbá részben a VI. vádponttal kapcsolatban a Btk. 263/A. § (1) bekezdésének a) pontjába ütköző és aszerint minősülő löfegyverrel visszaélés büntettével vádolta. A VI. vádpont a többi vádlottat nem érintette. A II. rendű alperes a vádat a felperessel szemben az eljárás során mindvégig fenntartotta.

- 4 -

A III. rendű alperesi jogelőd 4.B.343/2004. szám alatt folytatta le az elsőfokú bírósági eljárást, melyben 2004. december 23. napján kihirdetett 43. sorszámú ítéletében a felperesi I. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki

- előre kitervelten, nyereségvágyból, több emberen elkövetett emberölés büntettében mint társtettetst,

- 2 rendbeli jelentős értékre, fegyveresen és bűnszövetségben, egy esetben kísérletként

elkövetett rablás büntetében mint társtettes,

- 2 rendbeli jelentős értékre, bűnszövetségben, egy esetben kísérletként elkövetett rablás büntetében mint társtettes,
- 2 rendbeli, egy esetben kísérletként elkövetett súlyos testi sértés büntetében,
- 3 rendbeli löfegyverrel és lőszerezettel visszaélés büntetében,
- bűnpártolás vétségében mint felbujtót, és
- folytatólagosan elkövetett közokirat hamisítás büntetében.

E bűncselekményekért a felperest halmazati büntetésül életfogytig tartó fegyházbüntetésre ítélte és kimondta, feltételes szabadságra nem bocsátható. Az ítélet a VI. vádponttal kapcsolatosan a 122-től 269. oldalig bezárólag tartalmazza a bíróság megállapításait, bizonyíték-értékelését, valamint jogi indoklását. Ezen belül a bizonyítékok értékelése az ítélet VI/2. pontjában szerepel, amely a 135. oldaltól a 258. oldalig tart. A bíróság a bizonyítékok értékelése során utalt számos bizonytalansági tényezőre, fel nem tárt körülményre, amelyeket azonban összességükben akként értékelt, hogy azok bizonyítottságuk és tisztázásuk esetén sem befolyásolhatták volna alapvetően a felperesi vádlott cselekményének ténybeli és jogi megítélését, esetlegesen jogi pontosításul szolgáltak volna. Az ítélet ezt követően az I.-III. rendű vádlottak, valamint a kihallgatott tanúk vallomásait egyenként és összességükben is mérlegelte, melynek körében megtörtént **(tanú 8 neve)**, **(tanú 4 neve)**, **(tanú 5 neve)**, **(tanú 6 neve)** és **(tanú 7 neve)** tanúk vallomásának értékelése is. Ennek során a III. rendű alperesi jogelőd úgy foglalt állást, hogy e tanúk vallomásai részben egymásnak, részben önmaguknak is ellentmondóak, ezért azokat ítélezése alapjául nem fogadta el. Utalt arra, a bizonyítékok mérlegelése során nem csupán a bizonyítékok elfogadását, hanem az egyes konkrét bizonyítékok elvetését is meg kell indokolni, ezért az egyes bizonyítási eszközöket nem csak önmagukban, hanem egymással összevetve kellett értékelni. Ennek megfelelően **az alibit** igazoló tanúk vallomását szembeállította a felismerő tanúk előadásával, akik - álláspontja szerint - mindvégig következetesen állították a felperes jelenlétét a cselekmény elkövetésénél. Mérlegelési körébe vonta a felismerő tanúk teljes kívülállóságát és **(tanú 4 neve)** felperessel fennállt szerelmi kapcsolatát, utóbbira tekintettel **(tanú 5 neve)** és **(tanú 6 neve)** felpereshez való közelebbi állását. Összességében a III. rendű alperesi jogelőd arra a meggyőződésre jutott, hogy a **(tanú 4, 5, 6, 8 család)**, valamint **(tanú 7 neve)** vallomása nem vehető figyelembe.

A III. rendű alperes jogelődjének ítélete nem tartalmaz megállapításokat a híváslistára, valamint - azzal összefüggésben - **(személy 8 neve)**-re vonatkozóan.

A IV. rendű alperes 2005. október 25. napján kihirdetett 1.Bf.564/2005/37. számú ítéletével a felperes mind I. rendű vádlott vonatkozásában a **(település 1 neve)**-i cselekmény tekintetében az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta más vádpontokat érintő részbeni megváltoztatás mellett. **(Személy 5 neve)** II. rendű vádlottal kapcsolatos

- 5 -

Pf.I.20.992/2013/5. szám

részében az elsőfokú ítéletet a VI. vádpont vonatkozásában hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasította. A másodfokú ítélet indokolása a VI. vádponttal kapcsolatos megállapításait a 33-53. oldalakon fejtette ki. Részletesen foglalkozott a felperes védőjének fellebbezésében megfogalmazott kérdéseivel, az iratellenességre alapított védelmi érvekkel, a felismertetési eljárásra vonatkozó védői kritikával. Kitért **(tanú 9 neve)**-nek, a felismertetési eljárásban résztvevő rendőr tanúnak a kihallgatásakor az

elsőfokú bíróság által meghozott, indokolás nélküli, nyilvánosságot kizáró határozatára, amelyet kisebb súlyú eljárási szabálysértésként értékelt. Részletezte **(személy 8 neve)** vallomásának értékelési hiányosságait, valamint a **(személy 10 neve)**-vel kapcsolatos védői hivatkozásokat is. Ezzel összefüggésen külön bizonyítást vett fel. Részletesen foglalkozott **(tanú 4 neve)**, **(tanú 5 neve)** és **(tanú 6 neve)** vallomásának elsőfokú bírósági értékelésével és számos egyéb kérdésben fejtette ki jogi álláspontját. Összességében úgy foglalt állást, hogy „az elsőfokú bíróság a nagyszámú bizonyítékot egyenként és a maguk összességében törvényesen értékelte, törvényesen jutott arra a következtetésre, hogy **(felperes neve)** I. rendű vádlott tagadásával szemben a rendelkezésre álló bizonyítékok olyan zárt okozati láncolatot képeznek, amely alapján a vádlott terhére a bűncselekmény elkövetése kétséget kizáró módon bizonyított.”

A felperes jogerős elítélését követően felmerült új személyi és tárgyi bizonyítékokra alapozottan a ... Főügyészség 2008. április 2-án kelt Küo.3706/2007/323. számú vádiratában vádat emelt **(személy 11 neve)** ellen a **(település 1 neve)-i (intézmény neve)**-ben történt bűncselekmény elkövetése miatt.

A felperes, mint I. rendű terhelt és védői ismételt perújítási indítványára a ... **Ítéltő tábla** 2007. május 23-án kelt 5.Bpi.10.269/2007/5. számú végzésével perújítási nyomozást rendelt el, majd annak lefolytatását követően, 2008. április 24-én kelt 3.Bpi.10.337/2008/2. sorszámú végzésével az I. rendű terhelt tekintetében a perújítást elrendelte. A perújítási eljárásban a ... Bíróság 2009. november 6. napján kelt 13.B.489/2008/75. számú ítéletével a ... Bíróság 4.B.343/2004/43., illetve a ... **Ítéltő tábla** 1.Bf.564/2005/37. számú jogerős ítéleteit hatályon kívül helyezte, egyúttal a felperest halmazati büntetésül 18 év fegyházbüntetésre és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte.

A másodfokon eljáró ... **Ítéltő tábla** 2011. január 18. napján kelt 2.Bf.73/2010/17. számú ítéletével a perújítási eljárásban született elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta, kimondta, hogy az alapügyben hozott első- és másodfokú ítéleteket a felperessel, mint vádlottal szemben tekinti hatályon kívül helyezettnek és a bűncselekmények részben eltérő minősítése mellett a vele szemben kiszabott szabadságvesztés tartamát 16 év fegyházbüntetésre enyhítette azzal, hogy feltételes szabadságra nem bocsátható. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyta. A perújítási eljárásban a IV. rendű alperes - a perújítási elsőfokú ítélet részleges megalapozatlansága miatt - bizonyítás-felvételt rendelt el. Ezt követően rögzítette a történeti tényállást, majd megjelölte és összevetette a korábbi és új bizonyítékokat. Ítéletében megállapította: „A **(település 1 neve)-i (intézmény neve)**-ben történt kiemelkedő tárgyi súlyú 8 emberáldozatot követelő fegyveres rablás bűncselekményének felderítése során már a felfedezéstől kezdődően és későbbiekben is számos nyomozati hiba, eljárási hiányosság történt. Ezek jelentős kihatással voltak az eredményes felderítésre, a fellelhető nyomok rögzítésére, azok

- 6 -

beazonosíthatóságára, a valódi tettesek kézrekerítésére és büntetőjogi felelősségre vonásukra.” A továbbiakban részletesen elemezte a **(személy 1 neve)** közúti ellenőrzésével kapcsolatos körülményeket, rögzítette a helyszíni szemléről felvett jegyzőkönyvek hiányosságait, foglalkozott az igazságügyi orvosszakértői és fegyverszakértői vélemények belső és egymással összevetett ellentmondásaival, elemezte a felismerő tanúk alapeljárásban tett nyilatkozatait, valamint az alapügyben hozott elsőfokú ítélet ezzel kapcsolatos részeit. A perújítási eljárásban a IV. rendű alperes meghallgatta tanúként **(tanú 10 neve)-t**, **(tanú 2 neve)-t**, **(tanú 11 neve)-t**, továbbá felolvasta **(tanú 12**

neve) és **(tanú 1 neve)** valamennyi nyilatkozatát, melyek alapján arra a következtetésre jutott, hogy a tanúk vallomásaiban tapasztalható bizonytalanságok, eltérések változatlanul fennállnak. Az alapeljárás kapcsán rögzítette: „Végső soron **(felperes neve)** I. rendű vádlottnak az egész eljárásban hangoztatott tagadásával szemben az előzetes tervezgetésről szóló adatok, **(személy 4 neve)** III. rendű vádlott terhelő előadása, a felismerő tanúk, a **(felperes neve)**-től lefoglalt hasonló álcázási eszközök, **az alibit** bizonyítani szándékozó tanúk érdekeltsege, a korábbi elítélések, a hasonló fegyveres rablások és más kétségtelenül egyirányba mutató közvetett bizonyítékok alapján **(felperes neve)** I. rendű vádlott elkövetői magatartását és bűnösségét teljességgel bizonyítottanak találta. ...Az alapeljárásban a ... **Ítélet** a bank belső ajtaján fellelt ujjnyom azonosítása hiányának nem tulajdonított jelentőséget, a fegyverek hiányát azok elrejtésével magyarázta, amely tény ugyancsak nem zárja ki a bűnösséget. A helyszínre érkezés és a távozás kérdésében lehetőségként veti fel a motorkerékpár vagy a személyautó használatát, a **(település 1 neve)** és **(városrész neve)** közötti távolság akár a KRESZ szabályok megsértésével való megtételét. Az útzárat ugyanis csak 1 óra 15 perc elteltével rendelték el, ezalatt könnyedén elhagyhatták a helyszínt.”

A IV. rendű alperes a perújítási eljárás másodfokú ítéletének összefoglalásaként megállapította: „A perújítási eljárásban végső soron megállapítható volt, hogy a megelőző bírósági eljárásban a bizonyítékok mérlegelésénél a tényállás egyes hiányzó vagy ellentétes adatainak különböző okokból nem tulajdonítottak jelentőséget, a pontos történések és az elkövetők személye körüli hiányosságokat az eltérő lehetőségek figyelmen kívül hagyásával, bizonyos ténybeli következtetésekkel pótolták. A **(település 1 neve)**-i történések után évekkal **(felperes neve)** vádlottal szembeni ítélet jogerőre emelkedését követően, illetve **(személy 5 neve)**-vel szembeni megismételt elsőfokú eljárás tartama alatt új bizonyítékok merültek fel, amelyek az újabb nyomozás során szorosan egymáshoz kapcsolódóan vezettek el **(személy 1 neve)** és **(személy 11 neve)** személyéhez.” Ezt követően felsorolta ezen új bizonyítékokat, köztük a **(személy 12 neve)** által utóbb fellelt löszereket, illetve géppisztoly alkatrészeket, az NN5 számú tanú vallomását, valamint híváslistáját, melyen keresztül eljutottak **(személy 1 neve)** személyéhez, **(személy 1 neve)** gyanúsítottkénti vallomását, a lakásán lefoglalt ruházatot, illetve az arról készült nyomszakértői véleményt és a korábbi bírósági eljárásokat követően kifejlesztett ún. férfi eredetű tulajdonságok vizsgálatára (DYS) szolgáló eljárás eredményeit.

A felperes keresetében az emberi méltósághoz, jóhírnévhez, egészséghez fűződő jogai megsértésével összefüggésben őt ért nem vagyoni kár megtérítéseként 25.000.000,- forint és járulékai egyetemleges megfizetésére kérte kötelezni az alpereseket. Álláspontja szerint az alap büntetőeljárás során az alperesek kirívóan

- 7 -

Pf.I.20.992/2013/5. szám

felróható és jogellenes jogalkalmazási hibákban megnyilvánuló magatartása miatt jogellenesen elítélték, melynek tényét utóbb a büntető perújítási eljárás keretében hozott jogerős ítélet megállapította. Az éveken át tartó, őt „**(település 1 neve)**-i ...-ként” megbélyegző közvélekedést az alperesek tevékenységével összefüggésben szenvedte el, ennek során emberi méltósága, jóhírve sérült. A büntetőeljárások alatt különleges biztonsági körletben tartották, melynek ténye, valamint annak tudata, hogy ártatlanul ítélték el, fizikai és pszichés egészségi állapotát is károsította. Kiemelte, a büntetés-végrehajtási intézetben az őrk is úgy bántak vele, mintha tényleg ő lett volna a „**(település 1 neve)**-i

...", sétára csak övbilincsben mehetett, érezhetően megkülönböztették a többiektől. Ezen felül az első- és másodfokú ítélet kihirdetése olyan fokú traumát jelentett számára, amely egész életére kihat: mindkét esetben azzal kellett szembenéznie 30 évesen, hogy élete hátralévő részét szigorú fogvatartásban kell eltöltenie. Édesapja, barátai, védői anyagi okokból látogatni nem tudták, így kommunikációs és kifejezőkészsége is egyre romlott, emberi kapcsolatait elveszítette, tudata beszűkült, kizárólag az a gondolat foglalkoztatta, miként lehetne az igazi elkövetőket felderíteni és mi lehetne a módja az őt ért igazságtalanság megváltoztatásának. Miután a perújításra okot adó körülmények 2007 februárjában kiderültek, egészen 2008 áprilisáig kellett várnia a perújítási kérelem elbírálására és mintegy másfél évet a **(település 2 neve)**-i ... Büntetés-végrehajtási Intézetbe történő átszállítására. A felperes keresetét többször pontosította, majd alperesenként külön-külön az alábbiak szerint jelölte meg az egyes károkozó magatartásokat:

Az I. rendű alperes vonatkozásában:

I/1. A felperes álláspontja szerint az I. rendű alperes részéről súlyosan gondatlan magatartás volt, hogy a bűncselekmény elkövetése után kb. másfél órával elrendelt útzárat megelőző közúti ellenőrzésekre vonatkozó iratokat nem szerezte be, hiszen alaposan feltehető volt, hogy az elkövetők a cselekmény után néhány percen belül elhagyták **(település 1 neve)** határát. Ha ezeket az iratokat bekérik, látókörükbe kerülhetett volna **(személy 1 neve)** is, ez pedig - végső soron - a felperessel szemben az eljárás megszüntetéséhez is vezethetett volna.

I/2. Hivatkozott arra, hogy az I. rendű alperesi jogelőd által lefolytatott felismertetések szabálytalanul zajlottak, a folyamatot nem dokumentálták megfelelően, a videofelvételekből éppen azok a részek nem hallhatók és láthatók, amikor a felismerő személyek nyilatkoznak. Az I. rendű alperes a választ is magában foglaló rávezető, sugalmazó kérdésekkel befolyásolta a felismerő tanúk nyilatkozatait. Egyes esetekben a védő, illetve a II. számú tanú vonatkozásában a hatósági tanú hiányára, továbbá a felismerés eredményének jogellenes közlésére, valamint a 40/1987. NYUT utasításainak be nem tartására utalt.

I/3. Állította, a felperes számára alibit igazoló tanúkat **((tanú 4 neve), (tanú 5 neve), (tanú 6 neve), (tanú 7 neve))** és családtagjaikat folyamatosan zaklatták annak érdekében, hogy vonják vissza vallomásukat.

I/4. Sérelmezte, hogy az I. rendű alperes a híváslisták tartalmának ismeretében nem hallgatta ki **(személy 8 neve)**-t arra nézve, hogy a **(település 1 neve)**-i történések időpontjában a felperessel beszélt-e.

I/5. Kifogásolta, hogy a nyomozóhatóság a felperes őrizetbe vételét követően nem tett lépéseket olyan egyéb bűnelkövetési verziók feltárása érdekében, amelyek kizárták volna a bűnösségét.

- 8 -

I/6. Az I. rendű alperesi jogelőd elmulasztotta kihallgatni azt a **„(személy 7 neve)”**-nek nevezett személyt, akire **(tanú 7 neve)** hivatkozott, mint aki jelen volt, amikor a varrodájában a felperes meglátogatta a bűncselekmény elkövetése napján.

I/7. Nem hallgatta ki a felperes alibijét igazoló **(tanú 4 neve)** egykori osztályfőnökét, **(személy 6 neve)**-t.

I/8. Az I. rendű alperesi jogelőd nem mérte le a **(tanú 7 neve)** tanú varrodája, valamint

(**tanú 4, 5, 6, 8 család**) (**városrész neve**)-i lakása közötti távolságot és az annak gépkocsival történő megtételéhez szükséges időt. Mivel utóbb bizonyítást nyert, hogy a távot lehetséges annyi idő alatt megtenni, mint azt (**tanú 4 neve**) és a felperes állították, ez alibije valóságát támasztotta volna alá.

A II. rendű alperes vonatkozásában:

A felperes álláspontja szerint a II. rendű alperes fokozott felügyelete alatt folytatta az I. rendű alperes jogelődje a nyomozást, ezért a felsorolt nyomozati hibákról, hiányokról tudnia kellett, melyeket - utasítási jogkörében - meg kellett volna gátolnia. Sételmezte továbbá, hogy a II. rendű alperes a felperessel szemben nem ejtette a vádat akkor sem, amikor ezt (**személy 5 neve**) II. rendű vádlottal szemben megtette. Álláspontja szerint ennek oka az eredmény-felmutatási kényszer volt.

A III. rendű alperesi jogelőd vonatkozásában:

III/1. Hivatkozott a IV. rendű alperes perújítási ítéletében foglalt megállapításaira.

III/2. Kifogásolta, hogy a III. rendű alperes jogelődje figyelmen kívül hagyta az alibit igazoló tanúk vallomását.

III/3. Sételmezte, hogy nem derülhetett ki a számára, a T1 és T2 tanúk egyszerű zárkatársak vagy a rendőrség alkalmazásában álló fogdaügynökök voltak.

III/4. Indokolás nélkül nem értékelte a felperesi alibit igazoló (**személy 8 neve**) vallomását.

III/5. Törvénysétően rekesztette ki a bizonyítékok köréből a (**személy 5 neve**) alibijét bizonyító vallomások és híváslistákat, ami azért sérelmes, mert ez közvetett módon kihatással volt a felperesre is.

III/6. Kifogásolta, hogy nem vont a mérlegelési körébe az összes rendelkezésre álló bizonyítékot, noha maga is elismerte ítéletében, hogy merültek fel bizonyítatlanságok a felismerő tanúk esetében. A (**tanú 4, 5, 6, 8 család**) tagjainak és (**tanú 7 neve**)-nek a vallomásából csak a relevanciával nem bíró ellentmondásokat emelte ki.

III/7. Értékelés nélkül hagyta a (**személy 10 neve**)-vel folytatott telefonbeszélgetését és a felperesi telefon „tartózkodására” vonatkozó okirati bizonyítékokat annak ellenére, hogy a beszélgetés akkor zajlott, amikor (**tanú 11 neve**) az elkövetőket a helyszínen látta.

III/8. Sételmezte, hogy nem értékelte bizonyítékként terhelti vallomását.

III/9. Nem tette a tárgyalás anyagává az ügyészégi kihallgatás során tett vallomását.

III/10. A II. számú tanú vallomásának értékelésekor - amelyre alapítottan azt állapította meg, hogy a (**tanú 4, 5, 6, 8 család**) és (**tanú 7 neve**) alibit próbált igazolni a felperesnek - figyelmen kívül hagyta azon objektív adatokat, amelyek az utólagos „alibigyártás” feltételezését kizárták volna.

Pf.I.20.992/2013/5. szám

III/11. Mindennemű adat és bizonyíték hiányában állapította meg, hogy a (**település 1 neve**)-i (**intézmény neve**) ajtajában állva a felperes külsejét szándékosan elváltoztatta, parókát, illetőleg baseball sapkát viselt.

III/12. Iratellenesen és a rendelkezésre álló objektív bizonyítékok ellenére állapította meg, hogy a (**település 1 neve**)-i büntetettre az ...-i pénzváltó sérelmére elkövetett bűncselekményhez szükséges pénz előteremtése miatt volt szükség.

III/13. Törvénysétő módon rendelte el (**tanú 9 neve**) rendőr tanú zárt tárgyaláson történő kihallgatását, amikor a nyilvánosság garanciális biztosítékot jelentett volna a felismertetési

eljárások jogszerűségét illetően.

III/14. Elmulasztotta értékelni azt a körülményt, hogy **(tanú 9 neve)** nem tudott magyarázatot adni a felismertetésekkel kapcsolatban felmerült kétségekre.

III/15. Jogellenesen hagyta figyelmen kívül **(tanú 3 neve)** tárgyaláson elhangzott nyilatkozatát, miszerint a korábbi fényképről történő felismerés befolyásolhatta őt az azt követő felismertetési eljárás során.

III/16. Ítélete iratellenesen tartalmazta **(tanú 2 neve)** vallomását és ebből vont le a felperes bűnösségére téves következtetést.

III/17. Iratellenes a III. rendű alperesi jogelőd ítélete a **(tanú 12 neve)** tanú látási problémáira vonatkozó megállapítások tekintetében is, amire - álláspontja szerint - azért volt szükség, hogy a vádhatósági koncepcióba nem illő, azonban szükségszerű következtetést át lehessen hidalni.

III/18. Bizonyítékokkal alá nem támasztott az a feltételezés, hogy régebből maradt ujjlenyomatokat találhattak a helyszínelők az **(intézmény neve)** bejárati ajtajának kilincsén vagy az ujjlenyomatokat az elkövetők letörölhették.

III/19. A perbeli adatokkal ellentétes az a feltételezés, hogy az ujjlenyomatok és a lábbeli lenyomat a helyszínelést végzőktől is származhattak.

III/20. A III. rendű alperesi jogelőd megsértette a Be. 4. §-ában foglaltakat, miszerint a kétséget kizáróan nem bizonyított tény nem értékelhető a vádlott terhére. Álláspontja szerint a III. rendű alperesi jogelőd új, a büntetőeljárás által nem ismert kategóriát, az „alapszintet” alkotta meg a kétséget kizáró bizonyítékok hiányának áthidalása érdekében.

III/21. Kirívóan okszerűtlen mérlegelés eredménye volt a felperes védőjének perbeszédében és fellebbezésében felállított érvrendszer figyelmen kívül hagyása.

III/22. Elfogadható indok nélkül elutasította a felperessel egy magasságú jogi képviselője azon indítványát, hogy a felismerő tanúk elé állva az elkövető magasságára határozott nyilatkozatot tehessenek.

III/23. Mintegy köztudomású tényként kezelte, hogy **(tanú 7 neve)** varrodája és a **(tanú 4, 5, 6, 8 család) (városrész neve)**-i lakása közötti útvonalat nem lehetett a felperes által állított - és a híváslistákkal is alátámasztható - időtartam alatt megtenni.

A IV. rendű alperes vonatkozásában:

A III/1.-III/12. és a III/14.-III/23. pontokban foglalt érveit fenntartotta a IV. rendű alperes vonatkozásában is, mivel - véleménye szerint - a III. rendű alperesi jogelőd jogsértéseit a másodfokú bíróságnak észlelnie és értékelnie kellett volna. Hivatkozott továbbá arra, az ujjlenyomatokra vonatkozó III. rendű alperesi feltételezéseket azzal - az egyébként bizonyítékokkal alá nem támasztott fejtegetéssel - fűzte tovább, hogy egyes személyeknek olyan a bőre, hogy nem hagy lenyomatot. Kiemelte,

- 10 -

anélkül utalt erre, hogy a felperes börtípusára bármilyen vizsgálatot lefolytatott volna. A kereset összecszerűsége vonatkozásában hivatkozott a **(személy 4 neve)**-nek kifizetett - egyező mértékű - 25.000.000,- forintos nyomravezetői díjra. Megjegyezte, „ha a bűnös értéke ennyi, akkor az ártatlané is legalább ilyen mértékű”. Kifejtette, önmagában az is sérelmes, hogy nevét az ország, mint bűnözőét ismerte meg, amire nem került volna sor, ha a **(település 1 neve)**-i cselekménnyel nem vádolják meg. Mivel több éven keresztül „**(település 1 neve)**-i ...ként” emlegették az emberek, a felmentés nem jelenthet kellő rehabilitációt. A felmentés egyébként sem kapott akkora sajtóvisszhangot, mint az elítéléséhez vezető eljárás. Hangsúlyozta, megfelelő alperesi eljárások esetén nem

tartották volna olyan szigorú körülmények között fogva. Pszichésen és testileg is súlyosan érintette elítéléséig az, hogy a „(település 1 neve)-i ...ként” tartották fogva, ezt követően pedig az a tudat, hogy hátralévő éveit fegyházban, különösen szigorú körülmények között kell leélnie. Jó hírnévéhez fűződő személyiségi joga megsértése kapcsán hivatkozott azokra az újságcikkekre, melyek összefüggésbe hozták a (település 1 neve)-i cselekménnyel. Az egyetemleges felelősség alátámasztásául azt emelte ki, hogy az alperesek jogsértő magatartásai egy folyamat részét képezték, ami végül jogtalan elítéléséhez, az őt ért hátrányok bekövetkeztéhez vezetett.

Az I. rendű alperes ellenkérelmében elsődlegesen elévülési kifogást terjesztett elő, másodlagosan mind a vele szemben előterjesztett kereset jogalapját, mind összecszerúságát vitatta és kérte azt elutasítani. Álláspontja szerint a polgári perben a büntetőügyben eljáró nyomozó hatóságok tevékenységének meg nem engedett felülvizsgálatát szándékozik elérni a felperes. Hangsúlyozta, az őrizet ideje alatti bánásmód az I. rendű alperes működési körén kívül eső körülmény. Kiemelte, jelen polgári peres eljárásban a felperes által felhívott perújítási büntető ügyben született ítélet bizonyítékként nem vehető figyelembe, a perújítási eljárásnak nem is ez volt a célja. A jóhírnév sérelmére történt hivatkozás kapcsán hiányolta, hogy a felperes konkrétan nem jelölte meg, az I. rendű alperes milyen, rá nézve sértő vagy valótlan tényt állított, illetve való tényt mennyiben tüntetett fel hamis színben. Vitatta továbbá, hogy az állított egészségromlás és pszichés megbetegedés kialakult volna, illetőleg esetleges bekövetkezte esetén az az I. rendű alperesi nyomozati cselekményekkel okozati összefüggésben állna. Álláspontja szerint nyomozása mindenben megfelelt az akkor hatályos jogszabályoknak.

A II. rendű alperes ellenkérelme szintén a vele szembeni kereset elutasítására irányult. Hangsúlyozta, téves az az értelmezés, miszerint a vádemelés csak akkor jogszerű, ha teljes bizonyosságon alapul, ilyen követelményt az ügyészséggel szemben a törvény nem támaszt. Álláspontja szerint a felróhatóság megítélése szempontjából az intézkedés megtételekori adatokat kell értékelni, nem lehet a felmentő ítéletből „visszafelé”, automatikusan eljárásának felróhatóságára következtetni. Előadta, az ügyészi nyomozás-felügyelet nem jelenti a nyomozás vezetését vagy annak levezénylését, annak elsődleges eszköze a nyomozás iratainak vizsgálata. Véleménye szerint a perújítási eljárásban hozott jogerős felmentő ítélet és annak indokolásában megállapítottak utólag nem bizonyítják az ügyészség jogsértő magatartását vagy mulasztását a nyomozás-felügyelet vagy a vádemelés körében, az ügyészség megtette mindazt, amit felügyeleti jogai lehetővé tettek, illetve kötelezettségei előírtak. Lényegesnek tartotta, hogy a nyomozás során

- 11 -

Pf.I.20.992/2013/5. szám

beszerzett bizonyítékok alapján nem merülhetett fel alappal a felperessel szembeni nyomozás megszüntetésének a lehetősége és ebben nem az ügy kiemelt jelentőségének, hanem a rendelkezésre álló adatok erejének volt szerepe.

A fogvatartás körülményeivel összefüggésben hivatkozott arra, hogy az előzetes letartóztatás végrehajtása nem tartozik az ügyészség feladatkörébe, egyebekben pedig a 2007. évi törvényességi ellenőrzési vizsgálat megállapította, hogy a különleges biztonsági körülmények között elhelyezett fogvatartottak jogainak biztosítása sérelmet nem szenved.

A III. és IV. rendű alperesek ellenkérelmükben ugyancsak a velük szemben előterjesztett

kereset elutasítását kérték. Általánosságban hivatkoztak arra, a Legfelsőbb Bíróság (Kúria) több esetben elvi érveléssel mutatott rá, hogy a kártérítési per bíróságát a Ptk. 349. §-a nem hatalmazza fel arra, hogy a korábban meghozott jogerős bírósági döntések tartalmát, a döntések meghozatalával kapcsolatos eljárás szabályszerűségét felülbírálhassa. A kártérítési per nem lehet az alapügy folytatása és nem funkcionálhat újabb jogorvoslati fórumként. A fogvatartás körülményeivel kapcsolatosan utaltak a BV Szabályzat 47. §-ára, mely szerint mind a biztonsági csoportba sorolást, mind a különleges biztonsági körletben történő elhelyezést a BV Szabályzatban írt bizottság rendeli el, arra a rendelkezési jog gyakorlójának nincs közvetlen ráhatása.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította. Határozatának indokolásában elsődlegesen hangsúlyozta, a felperes kártérítési igényét az alperesek egymással egységet képező, egymásba fonódó eljárási cselekményei során elkövetett kirívóan felróható jogalkalmazási, illetve jogértelmezési hibáira alapította, melynek eredményeként az emberi méltósághoz, a jóhírnévhez és az egészséghez fűződő személyiségi jogai sérelmet szenvedtek, jelen per tehát kártérítési és nem - az attól eltérő felelősségi szabályokon nyugvó - kártalanítási per. Az összes alperes tekintetében együttesen kellett alkalmazni a kárfelelősség Ptk. 339. § (1) bekezdésének általános szabályát és a Ptk. 349. § (1) és (3) bekezdésében megfogalmazott speciális rendelkezéseket. Magatartásuk jogellenességét, azt, hogy a jogellenesség kirívó-e, külön-külön kellett vizsgálni, mivel egymás mulasztásáért főszabály szerint nem felelnek. Felelősségük vizsgálata tehát elkülönül, bár nyilvánvalóan szorosan összefügg. Szükségesnek tartotta rögzíteni, hogy a polgári per keretei között a megelőző büntetőeljárások egyes fázisainak milyen értelmű és irányú vizsgálata lehetséges. Ebben a körben kiemelte, a polgári bíróságnak nincs olyan törvényi felhatalmazása, hogy a per tárgyát jelentő büntető eljárást minden egyes mozzanatára kiterjedően utólagosan felülvizsgálja, a felelősség alapja csak kirívóan súlyos jogértelmezési és jogalkalmazási tévedés lehet, mérlegelési jogkörben hozott határozat esetén pedig a mérlegelés kirívó okszerűtlensége vagy megalapozatlansága eredményezhet kártérítési felelősséget. A kártérítés speciális feltételeit vizsgálva megállapította, a felperes, illetve védője a büntetőeljárás során a rendes jogorvoslati lehetőségeket kimerítette, ezáltal az államigazgatási kártérítési felelősség speciális feltételei fennállnak.

Az I. rendű alperes által előterjesztett elévülési kifogással összefüggésben úgy foglalt állást, hogy a felperes kártérítési igényét az elévülési időn belül érvényesítette, ezért a kifogás alaptalan.

- 12 -

A továbbiakban a kártérítés négy konjunktív tényállási elemének megvalósulását vizsgálta, mivel ezek közül bármelyik elem hiánya esetén szükségtelen a további feltételek vizsgálata. Tényként állapította meg, hogy a felperes személyét az ellene folyamatban volt büntető eljárás miatt a média a közvélemény irányába - egyértelműen beazonosítható módon - összefüggésbe hozta a „**(település 1 neve)-i ...**” néven elhíresült bűncselekménnyel, a felperes neve ennek gyanúsítottjaként, vádlottjaként, később elítéltjeként éveken keresztül összefonódott a bűncselekménnyel. Önmagában e tartós, hosszú időn keresztül fennálló negatív értékítélet a felperes személyhez fűződő jogának sérelmét jelenti, hiszen a neve, ezáltal egész személyisége negatív megítélés alá esett. A jogellenesség vizsgálata körében azonban - álláspontja szerint - nem mellőzhető a

felperes által alperesenként külön-külön megjelölt, jogsértésnek tekintett cselekmények, mulasztások egyenkénti értékelése. Ha ugyanis a bekövetkezett személyiségi jogsérelem nem hozható okozati összefüggésbe az egyes eljárási mozzanatokkal, illetve az esetleges jogellenesség nem bizonyul kirívóan felróhatónak, az adott alperes közigazgatási (rendőrségi, ügyészségi, illetve bírósági) jogkörben okozott kárért való felelőssége nem állapítható meg.

A felperes mind a négy alperest illetően általánosságban hivatkozott arra, hogy eljárásukat egyfajta eredmény-felmutatási kényszer motiválta, mivel a bűncselekmény elkövetése után néhány nappal meggyanúsított **(személy 2 neve)** és **(személy 3 neve)** büntetőjogi felelőssége rövid idő alatt tisztázódott. Ezzel kapcsolatosan az elsőfokú bíróság kifejtette, a koncepció eljárás nem jogi kategória, a nyomozati cselekmények, a vádemelés és a bírósági eljárások jogszerűségének polgári jogi vizsgálata körében a bíróságnak azt kell ellenőriznie és megítélnie, hogy az alperesek kifogásolt intézkedéseire az adott időszakban hatályos büntetőeljárás törvény rendelkezései szerint, azok megtartásával került-e sor és jogellenességük esetében az felróható-e.

Ezt követően a felperes által az egyes alperesek vonatkozásában megjelölt jogellenes magatartásokat egyenként és alperesenként külön vizsgálva az alábbiakat rögzítette:

I. rendű alperes

I/1.

A felperes keresetében hivatkozott arra, hogy a bűncselekmény helyszínéről személygépkocsival távoztak a tényleges elkövetők, **(személy 1 neve)** és **(személy 11 neve)**. Előbbit még **(település 1 neve)** közigazgatási területén a bűncselekmény után nem sokkal rutinszerű igazoltatásnak vetették alá, majd gyorshajtás miatt helyszíni bírság kiszabására került sor, melynek alapján a rendőrség előtt ismert volt a gépkocsi rendszáma és **(személy 1 neve)** neve. A felperes sérelmezte, hogy az I. rendű alperes az útzárat megelőző forgalmi adatokat nem ellenőrizte, holott éppen ezekre az lett volna elsődlegesen szükség, hiszen alaposan feltételezhető volt, hogy az elkövetők néhány percen belül már elhagyták a várost. Az elsőfokú bíróság evonatkozásban megállapította, az I. rendű alperesi jogelőd egyértelmű jogszabályi kötelezettsége lett volna minden olyan adat, információ begyűjtése, amely a **(település 1 neve)**-en történt mozgások feltérképezésére irányult, csak teljes körű mozgástérkép beszerzése felelt volna meg az általában elvárhatóság kritériumának. Erre tekintettel mulasztása jogellenes és

- 13 -

Pf.I.20.992/2013/5. szám

kirívóan felróható volt. Álláspontja azonban az volt, hogy mivel az elkövetéskor **(személy 1 neve)** büntetlen előéletű volt, az igazoltatás során felvett információkat tartalmazó lapokon pedig a sebességhatár túllépésén kívül a bűncselekmény elkövetésének gyanúját felvető egyéb adat, többletényállási elem szerepelt, nem válhatott volna a cselekmény elkövetésével reálisan gyanúsítható személlyé. Ennek hiányában azonban az okozati összefüggés a jogellenes, kirívóan felróható magatartás és a felperes által állított kár között nem állapítható meg.

I/2.

A felperes keresetében hivatkozott a felismertetések szabálytalanságára: a folyamatot nem dokumentálták megfelelően, a videofelvételeken a felismerő személyek nyilatkozata nem hallható és látható, utalt a védő jelenlétének hiányára és arra, hogy 2003 szeptemberében rávezető és sugalmazó kérdésekkel befolyásolták a felismerő tanúk

nyilatkozatait. Az elsőfokú bíróság rögzítette, a nyomozati cselekmények időszakában nem volt kötelező videofelvételt készíteni, tehát az ezzel összefüggő kifogások nem vezethetnek a jogellenesség megállapítására. A kötelező előírás a jegyzőkönyvkészítés volt, amely megtörtént. A mintegy másfél évvel később megismételt felismertetések önmagukban nem kifogásolhatók, mivel azok a célszerű intézkedési kötelezettség teljesítését is szolgálhatták. Megállapította, a felismertetési eljárásokról igazoltan értesítették a védőt, azonban az akkor hatályban volt Be. szerint a védő részvételi joga a kihallgatást nem késleltetheti, bizonyos esetekben pedig az értesítés is mellőzhető, ezért még annak esetleges elmaradása sem lett volna jogellenes.

A felperes sérelmezte, hogy az II. számú tanú esetében nem voltak jelen hatósági tanúk. Az elsőfokú bíróság megállapította, a felismerésre bemutatásnál csak a régi Be. 135. § (1) bekezdésében felsorolt személyek indítványára volt kötelező a hatósági tanú alkalmazása, a jegyzőkönyv által dokumentáltan pedig a II. számú tanú hatósági tanú alkalmazását nem kérte, erről nyilatkozott, következésképpen a jogellenesség hiányzik.

A felperes hivatkozott arra, hogy az általa megnevezett egyes tanúk esetében a felismerés eredményének „jogellenes közlése” történt. E hivatkozását a törvényszék tartalmilag értelmezte, és a felismerésre bemutatási jegyzőkönyvek vizsgálata alapján úgy foglalt állást, hogy azokból nem állapítható meg semmilyen polgári jogi szempontból értékelhető jogellenes magatartás az I. rendű alperes részéről, ezért a felperes állításai nem bizonyítottak.

A II. számú tanú vonatkozásában rögzítette, valóban szerepel a jegyzőkönyvben egy elírás, amelyet azonban az iratok között elfekvő rendőri jelentés korrigál.

I/3.

A felperes kifogásolta, hogy a nyomozó hatóság tagjaira nézve kötelező 10/1987. számú utasítás (NYUT) alapján nem lett volna szabad bemutatni azt a személyt, akit a nyomozás során fényképének nyilvános, előzetes bemutatásával kutattak fel, vagy akit a felismerő személy a nyomozási cselekmények végrehajtása során láthatott. A törvényszék álláspontja szerint a felperes csupán állította, azonban semmivel sem bizonyította, még csak nem is valószínűsítette, hogy a jogszabálynak nem minősülő utasítás szabályait a II. számú tanú esetében a fényképről bemutatás alkalmával megszegették volna. A felismerésre bemutatások napját, 2002. július 22-ét megelőzően azonban a felperes fényképének nyilvános bemutatása még nem történt

- 14 -

meg, az a sajtóban sem jelent meg és arra utaló peradat sincs, hogy a felismerő személy a nyomozási cselekmények végrehajtása során őt - vagy a képét - láthatta volna.

A felperes szintén hivatkozott arra, hogy a felismerésre bemutatásoknál a hatósági tanúk részben a nyomozóhatóság tagjai voltak, ezt az állítást azonban - az elsőfokú bíróság álláspontja szerint - a beszerzett igazolások egyértelműen cáfolták.

A felperes sérelmezte, hogy a részére alibit igazoló **(tanú 4 neve), (tanú 6 neve), (tanú 5 neve), (tanú 8 neve) és (tanú 7 neve)** tanúk folyamatos zaklatásnak voltak kitéve annak érdekében, hogy vallomásukat visszavonják. A törvényszék a felperes állítása kapcsán vizsgálta, hogy jogellenesen történt-e a tanúk kihallgatása vagy vallomásuk értékelése. Megállapította, hogy polgári jogi értelemben a zaklatás kifejezés jogi kategóriaként nem értelmezhető, azt pedig maga a felperes sem állította, hogy a nevezett tanúkat bárki meghatározott tartalmú vallomásra kényszerítette volna. A nyomozóhatóság éppen akkor nem járt volna el büntetőeljárási feladatának megfelelően, ha nem minden részletre kiterjedően igyekszik a tényállást felderíteni, ezért polgári jogi értelemben jogellenesség és

felróhatóság sem állapítható meg az I. rendű alperes oldalán.

I/4.

A felperes hivatkozott arra, hogy bár a **(település 1 neve)**-i bűncselekmény elkövetésének idejével esett egybe, az I. rendű alperes - a híváslisták tartalmának ismeretében - mégsem hallgatta ki **(személy 8 neve)**-t arra nézve, hogy a felperessel ténylegesen beszélt-e abban az időpontban. **(személy 8 neve)** V. rendű vádlottja volt ugyanannak a büntető ügynek, amely a felperes ellen is folyt és a nyomozóhatóság közel 30 oldalas jegyzőkönyvet vett fel a kihallgatása során, melyen nem tettek fel kérdést ezzel összefüggésben.

Az elsőfokú bíróság ebben a körben tényként állapította meg, hogy **(év, hónap, nap)** 12 óra 07 perckor **(személy 8 neve)** telefonjáról hívás történt - a **(település 2 neve)** **(utca, házszám 2.)** alatti cellában - a **(felperes neve)** által használt telefonkészülékre, amelynek időtartama 2 perc 58 másodperc volt. Szintén tényként megállapítható, hogy **(személy 8 neve)** vádlott társa volt a felperesnek, eljárási pozíciójából következően ezért nem terhelte igazmondási kötelezettség. Ugyancsak megállapította, hogy az I. rendű alperes jogelődje **(személy 8 neve)** kihallgatásánál nem tett fel kérdést a hívásra vonatkozóan, a büntetőügy alapeljárásában azonban - jegyzőkönyvben is rögzítetten - a 2004. szeptember 29-én megtartott tárgyaláson a felperes védőjének kérdésére **(személy 8 neve)** nyilatkozott erre nézve. A törvényszék álláspontja szerint azzal, hogy az I. rendű alperesi jogelőd a birtokában lévő híváslistán szereplő, éppen a **(település 1 neve)**-i bűncselekménnyel egy időben eszközölt telefonhívásra a nyomozást nem folytatta le, nem tárta fel az ezzel kapcsolatos tényállást, jogellenesen járt el, azaz magatartása polgári jogi szempontból kirívóan felróhatónak minősül. Okozati összefüggés azonban a mulasztás és a felperest ért kár között nem állapítható meg, nem áll rendelkezésre ugyanis olyan további peradat, többletinformáció, amely arra a kizárólagos következtetésre engedne jutni, hogy **(személy 8 neve)** erre irányuló nyilatkozatát után a büntető eljárás már nyomozati szakban megszüntetésre került volna a felperessel szemben. Kiemelte, az I. rendű alperesnek nem feladata, hogy a teljes bizonyosság, a minden kétséget kizáró meggyőződés szintjéig jusson el az adott személlyel szembeni vádemelési javaslatnál - illetve a II. rendű alperesnek a vádemelésnél -, ezért ezt a felperesi hivatkozást is alaptalannak minősítette.

- 15 -

Pf.I.20.992/2013/5. szám

I/5.

A felperes álláspontja szerint az I. rendű alperesi jogelőd feladata lett volna feltárni azokat az egyéb verziókat, amelyek kizárhatták a bűnösségét, ami viszont elmaradt. Állította, 2002. július 22-től, a felperes őrizetbe vételének napjától már nem a **(település 1 neve)**-i bűncselekmény objektív nyomozása folyt. Az elsőfokú bíróság ennek kapcsán kifejtette, a tényállás alapos és hiánytalan tisztázásával kapcsolatos - a Be. 5. § (1) bekezdésében megfogalmazott - kötelezettség nyilvánvalóan csak akkor terhelheti a nyomozó hatóságot, ha olyan tény, adat, illetve körülmény merül fel, amelyre figyelemmel egyidejűleg többirányú nyomozati cselekményekre lehet szükség akár annak céljából, hogy valamelyik irány nemleges eredményre jusson. Ilyen adat, információ hiányában azonban nem állapítható meg, hogy a régi Be. 16. § (1) bekezdése szerinti gyors és alapos felderítéssel kapcsolatos kötelezettség sérült volna. Önmagában tehát az, hogy ténybeli adatot, alapokat nélkülöző további verziók felállítása az I. rendű alperesi jogelőd részéről nem történt meg, nem tekinthető jogszabályba ütközőnek.

I/6.

A felperes sérelmezte, hogy az I. rendű alperesi jogelőd elmulasztotta kihallgatni azt a „**(személy 7 neve)**”-ként megjelölt személyt, akiről **(tanú 7 neve)** tanú állította, hogy jelen volt, amikor a felperes a varrodában meglátogatta **(település 2 neve)**-n a bűncselekmény elkövetésének napján. A törvényszék evonatkozásban kiemelte, hogy az alapeljárás folyamatban léte alatt, az ott és akkor rendelkezésre álló adatok alapján kell megítélni az I. rendű alperes eljárásának jogellenességét. E tanú neve, kihallgatásának hiánya csak az évekkel később lefolytatott hamis tanúzással kapcsolatos bírósági eljárást követően merült fel. Korábban - az alap büntetőeljárásban - erre senki, maga a felperes sem hivatkozott.

I/7.

A **(személy 6 neve)** - mint az alibit igazoló **(tanú 4 neve)** osztályfőnöke - tanúkénti meghallgatásának hiányát sérelmező felperesi állásponttal kapcsolatosan a törvényszék rámutatott, a felperes azon felvétele, hogy ha sor került volna az említett személy kihallgatására, az számára alibit igazolt volna, önmagában a valószínűsítés szintjét sem elérő állítás csupán. A tanú a későbbiekben is csak **(tanú 4 neve)** iskolai hiányzásaira, az osztálynapló adataira nyilatkozott, a felperes tényleges hollétéről nem tudott. Így az okozati összefüggés nem állapítható meg az I. rendű alperes kártérítési felelőssége és a felperes által ekörben hivatkozottak kapcsán.

I/8.

A felperes az I. rendű alperesi jogelőd mulasztásaként jelölte meg, hogy nem mérték le **(tanú 7 neve)** varrodája és **(tanú 4, 5, 6, 8 család) (városrész neve)**-i lakása közötti távolság gépkocsival történő megtételéhez szükséges időt, ami alibije valóságát támasztotta volna alá.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az a körülmény, hogy a **(település 1 neve)**-i bűncselekmény ügyében a felperes védekezésének egyik lényeges pontját képező, az útvonallal és annak bejárásához szükséges időtartammal kapcsolatos állítást nem ellenőrizték, nem egyeztethető összeg a régi Be. 5. § (1) és 16. § (1) bekezdéseiben foglalt nyomozó hatósági kötelezettségekkel. Ez a körülmény a tényállás alapos és hiánytalan tisztázásához nélkülözhetetlen lett volna, ezért a mulasztás polgári jogi szempontból kirívóan felróhatóként értékelhető. Erre tekintettel a továbbiakban azt

- 16 -

vizsgálta, hogy a mérés elvégzése és a mérési eredmény rögzítése elvezethetett volna-e a felperessel szemben folytatott büntetőeljárás megszüntetéséhez. Ennek kapcsán rögzítette, a valószínűsítés szintjét sem éri el az a hivatkozás, miszerint a mérési eredmény ismerete a felperesre kedvező határozatot eredményezhetett volna. Ehelyütt is nyomatékosan utalt arra, hogy az I. rendű alperesi jogelődnek nem ítéleti bizonyosságra kellett törekednie az alapos gyanú fennálltához szükséges bizonyítékok beszerzése és a tényállás felderítése körében, ilyen kötelezettséget jogszabály nem ró rá, ezért e mulasztása és a kár bekövetkezte között okozati összefüggés nincs.

Összegezve a törvényszék a felperes egyes kereseti pontjaiban megjelölteket, azokat egyenként és összességében sem ítélte az I. rendű alperes kártérítési felelősségét megalapozó körülményeknek, ezért az ellene előterjesztett keresetet alaptalannak ítélte.

A II. rendű alperes vonatkozásában a felperes hivatkozott arra, hogy a fokozott ügyészi felügyelet ellenére nem korrigálta az I. rendű alperes hibáit, alaptalanul emelt vádat, melyet annak ellenére sem ejtett vele szemben, hogy a büntetőügy II. rendű vádlottjával, **(személy 5 neve)**-vel szemben a híváslisták ismeretében a **(település 1 neve)**-i bűncselekménnyel összefüggésben vádemelésre sem került sor.

A törvényszék álláspontja szerint olyan - akár tevőleges, akár mulasztásban megnyilvánuló - eljárási hiba a II. rendű alperes részéről nem volt, amely a fokozott ügyészi felügyelet ellátása során jogellenesként, felróhatóként lenne értékelhető. Kiemelte, a vádemelés, mint eljárási cselekmény jogellenessége kapcsán azt kellett vizsgálni, hogy a döntést és a döntésben kifejezésre juttatott álláspontot az adott esetben képviselni lehetett-e, mivel kártérítési felelősséget csak a nyilvánvalóan és egyértelműen alaptalan vádemelés alapozhat meg. A jogszabály csak a bűnösséget megállapító ítélet alapvető feltételeként várja el annak minden kétséget kizáró bizonyítását, hogy bűncselekmény történt és azt a vádlott követte el, a vádemelés ezzel szemben az ügyészség szakmai meggyőződésen alapuló döntése. A II. rendű alperes ellenkérelmében részletesen felsorolta, hogy a vádemeléshez mely bizonyítékok álltak a rendelkezésére, melyekre figyelemmel részéről sem polgári jogi értelemben értékelhető jogellenes magatartás, illetve mulasztás, sem felróhatóság nem volt megállapítható a vádemelés tekintetében. A törvényszék osztotta a II. rendű alperes álláspontját: tényszerűen nem helytálló, egyben irreleváns a **(személy 5 neve)**-vel kapcsolatos felmentésre vonatkozó felperesi hivatkozás. Utalt arra is, hogy a vád elejtése az ügyésznek nem kötelessége, csupán lehetősége.

A III.-IV. rendű alperesek felelőssége kapcsán kifejtette: a felperes valójában az eljáró bíróságok bizonyítékokat értékelő és mérlegelő tevékenységét támadta, bizonyos eljárási szabálysértések elkövetését állítva. Hangsúlyozta, a perújítási eljárás során értékelt, később felmerült új tényeket és bizonyítékokat nem lehet úgy kezelni, mintha azok már az alapeljárásban is ismertek lettek volna.

Az elsőfokú bíróság a felperes által 23 pontban felsorolt állításokat három típusba sorolta. Az elsőbe tartozó hivatkozások egy része kifejezetten a perújítási ítéleten, illetve a hamis tanúzás miatt indult eljárásban született ítéleten, mint bizonyítékon alapult, azaz az utóbb lefolytatott eljárásokban felmerült, illetve ott tisztázódott körülményeket, tényadatokat kívánt visszavetíteni az alapeljárásokra és ezekkel igazolni az általa hivatkozott jogsértéseket. A törvényszék álláspontja szerint azonban ezek tartalma nem lehet alkalmas a III. és IV. rendű alperesek által

- 17 -

Pf.I.20.992/2013/5. szám

lefolytatott első- és másodfokú bírósági eljárási szakban rendelkezésre állt adatok, tények „felülvizsgálatára”. Rámutatott, az első fokon eljáró bíróság 147 oldalon keresztül indokolta a **(település 1 neve)**-i cselekménnyel kapcsolatos ítéletét, melynek bevezetése során előre bocsátotta, hogy az ügyben a rendkívül nagy erőfeszítések ellenére sem lehetett több olyan körülményt tisztázni, amely a bűncselekmény szempontjából jelentőséggel bírt volna. Álláspontja szerint azonban e körülmények bizonyítottságuk és tisztázásuk esetén sem befolyásolhatták volna alapvetően az eljárás eredményét. Lényegesnek tartotta, hogy a másodfokú perújítási eljárásban eljáró bíróság határozatának indokolása is tartalmazza, a perújítási eljárásban már nagyrészt objektív bizonyítékok álltak rendelkezésre azokban a kérdésekben, amelyek körében az alapeljárás bizonytalanságai felmerültek, illetve amelyeket ténybeli következtetésekkel pótoltak. Az alapeljáráshoz képest egyre objektívebbé vált bizonyítékhalmoz alapján pedig már egészen más, a felperes bűnösségére vonatkozó megállapítást lehetett tenni, illetve következtetést levonni. A később felmerült bizonyítékok hiányában az alapperben eljáró III. és IV. rendű alperesek számára ez a lehetőség nem volt, nem lehetett biztosított, ezért nem felróható az akkor rendelkezésükre állt bizonyítékok értékelése. Hangsúlyozta, a III. rendű alperes igen részletes indokát adta az általa egyenként és összességükben mérlegelt tények, körülmények értékelésének. A felismerő tanúk kapcsán kirívóan okszerűtlen mérlegelés

nem történt, ugyanez állapítható meg **az alibit** igazoló tanúvallomások értékelésénél is. A III. rendű alperes jogelődje ítélete indoklásában részletesen számot adott arról, miért nem fogadta el e tanúk vallomását, felsorolva a köztük, illetve bennük rejlő ellentmondásokat.

A felperesi hivatkozás kapcsán ugyanakkor tényként állapította meg, hogy **(személy 8 neve)** híváslistájának értékelése elmaradt, mint ahogy a híváslista konkrét adatára történő utalás is. Azonban nem állítható, hogy ezek ismeretében a felperesre kedvezőbb megállapításra juthatott volna az elsőfokú büntető bíróság.

Hasonló megállapítások tehetők a **(személy 5 neve)** alibijével kapcsolatos vallomások és híváslista-bizonyítékok mérlegelésével kapcsolatosan is.

Az útvonal-időszükséglet lemérési hiányosság valóban fennáll az elsőfokú bíróság szerint, azonban a III. rendű alperes számot adott bizonyíték-mérlegelési tevékenységéről, a mérési adat hiánya pedig nem releváns.

A felperes által megjelölt hivatkozások második csoportja az első- és másodfokon eljáró bíróságok bizonyíték-értékelő, -mérlegelő tevékenységével volt kapcsolatos. Az e körbe tartozó felperesi hivatkozásokat egyenként is értékelve az elsőfokú bíróság úgy foglalt állást, hogy a III.-IV. rendű alperesek részéről kirívóan felróható mérlegelési, illetve jogalkalmazási hiba nem állapítható meg.

A felperesi hivatkozások harmadik csoportját az elsőfokú bíróság büntető eljárásjogi természetűnek minősítette és arra a következtetésre jutott, hogy egyik hivatkozás sem alapozza meg a III.-IV. rendű alperesek kártérítési felelősségét. Így a zárkatársak minősülése, az, hogy „fogdaügynökök” voltak-e, a bűnösség megállapításánál nem játszott szerepet. Kiemelte, az alapügyben eljáró elsőfokú büntetőbíróság értékelte és mérlegelte az akkor rendelkezésre álló adatokat ítéletében. A III/18. és III/19. pontokban kifejtett, az alapügyben eljáró bíróságok feltételezéseivel kapcsolatos érveléssel összefüggésben rámutatott, a perújítási eljárásban másodfokon eljáró bíróság megállapítása szerint a korábban eljáró büntető bíróságok a pontos történések és az elkövetők személye körüli hiányosságokat az

- 18 -

eltérő lehetőségek figyelmen kívül hagyásával, bizonyos ténybeli következtetésekkel pótolták. Az elsőfokú bíróság szerint e következtetések bár valóban helytelenek voltak, mégsem minősíthetők kirívóan okszerűtlennek, mivel a rögzített ujjlenyomatok, illetve lábbeli lenyomat a bűncselekmény felfedezését követően a helyszínen járt bármelyik személytől származhatott, következésképpen a feltételezés nem volt minden alapot nélkülöző. A III/20. pontban rögzített hivatkozás pedig a polgári jogi felelősség szempontjából nem értékelhető, az elsőfokú büntető ítélet indoklásának záró részében rögzítette a mellőzött bizonyítási indítványokat és a mellőzés okait.

Az ítélettel szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, elsődlegesen az alperesek kereset szerinti marasztalása, másodlagosan annak részbeni megváltoztatása és - a jogalap tekintetében - közbenső ítélet meghozatala, az alperesek egyetemleges kártérítési felelősségének megállapítása, míg harmadsorban az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése érdekében. Indoklása szerint már önmagában az a körülmény, hogy számtalan - anyagi és eljárásjogi szempontból - kirívóan jogellenes cselekmény, intézkedés, mulasztás következtében alaptalanul elítélték és a létező legsúlyosabb büntetést mérték rá, megteremti az okozati összefüggést az alperesek jogellenes magatartása és a neki okozott kár között. Kiemelte, az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásból éppen azok a részletek hiányoznak, amelyek keresetének megalapozottságát alátámasztják.

Példaként említette, hogy a perújítás során hozott jogerős büntető határozatból az elsőfokú bíróság csupán azokat a bekezdéseket tette a tényállás részévé, amelyekben az elítélését követően szerzett újabb bizonyítékokat értékelik és nem ismerteti azon részeket, amelyben a bíróság kifejti, milyen jogellenességeket követtek el jelen per alperesei az alapeljárás során. Az egyes részcselekmények vonatkozásában hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglalt azon kötelezettségét, miszerint a bizonyítékokat a maguk összességében kell értékelni. Ehelyett külön-külön vizsgálta az alperesi jogsértéseket és egy-egy jogsértésből vonta le azt a következtetést, hogy az bár jogellenes vagy kirívóan jogellenes volt, önmagában nem ez volt az oka elítélésének. Álláspontja szerint ez a módszer vezetett a téves elsőfokú döntéshez. Hivatkozott a perújítási, valamint a 31.Fkf.11.176/2011. számú büntetőeljárásokban hozott határozatokra, melyek maguk tárják fel a hiányosságokat, jogsértéseket, részletes kritikával illetve az alapperben eljárt szerveket. A bizonyítékok értékelésével kapcsolatosan külön kiemelte a hamis tanúzás miatt indult első-, és másodfokú eljárásokat, melyekben a büntető bíróságok rögzítették, az alapügyben rendelkezésre állt objektív bizonyítékok igazolták, hogy a **(település 1 neve)-i bűncselekmény** alatt a felperes **(városrész neve)-n**, az ...nál, illetőleg e két hely között tartózkodott. Lényegét tekintve az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy egy-egy kirívóan jogellenes alperesi magatartás ellenére az okozati összefüggés hiányzik, véleménye szerint azonban a kieső láncszemek automatikusan vezettek volna a lánc megszakadásához, a vád és a meghozott ítéletek alaptalanságához. Ebből azonban az következik, hogy az egyes jogsértések önmagukban is okozati összefüggésben állnak elítélésével. Az I. rendű alperes vonatkozásában hangsúlyozta, releváns a jogellenes magatartás és az annak a következményeként előállt kár közötti okozati összefüggés szempontjából az a körülmény, hogy valakit mi motivál valamely

- 19 -

Pf.I.20.992/2013/5. szám

cselekedete során. Ezzel kapcsolatosan hivatkozott az eredményfelmutatási kényszerre, melynek alátámasztására **(tanú 13 neve)** tanúkenti meghallgatását indítványozta, amit az elsőfokú bíróság elutasított. Továbbra is fenntartotta azon álláspontját, hogy alapos nyomozás esetén a gyorsított **(személy 1 neve)** kihallgatása, amennyiben az úttellenőrzés adatait bekérlik, nagy valószínűséggel továbbvezetett volna a bizonyítékok feltárásában, ezért az okozati összefüggés a mulasztás és a vádemelés, illetőleg elítélése között fennáll. A felismertetések kapcsán állította, kirívóan jogellenes, hogy a videofelvételek nem tükrözik hűen az ott történeteket, mint ahogy a felismerő tanúk másfél évvel későbbi irányított kihallgatása is az. Az okozati összefüggés abban áll, hogy az alperesek a nyomozás, a vádemelés és elítélése során lényegében bizonyítékként a felismerő tanúk nyilatkozataira hivatkoztak. A védő jelenlétével kapcsolatosan hangsúlyozta, az elsőfokú bíróság sem fejt ki ítéletében, miért kellett volna haladéktalanul elvégezni a felismertetést, okozati összefüggésként pedig azt a körülményt jelölte meg, hogy mindazon felismerésre bemutatásokból, amelyeken védője jelen lehetett, nem származott bizonyíték a bűnösségére. Véleménye szerint ugyanakkor egyértelműen meghatározta, mit ért a felismertetés eredményének jogellenes közlése alatt, nevezetesen: ha a felismerő tanú előtt több indifferens személy közül megnevezik a felperest, mint felismerendő személyt, akkor a tanú a továbbiakban tudni fogja, hogy ki a gyanúsított. Ezért a jegyzőkönyvben vagy nem lett volna szabad a nevét feltüntetni, vagy fel kellett volna sorolni az indifferens személyek nevét is. A fényképtábló bemutatásával kapcsolatosan előadta, nem magát a bemutatást kifogásolta, hanem azt, hogy az egy

nappal megelőzte a felismerésre bemutatást, így már eleve ismerős lehetett a tablóról a felismerő tanúnak. Az alibit igazoló tanúk zaklatása kapcsán továbbra is fenntartotta az elsőfokú eljárásban foglalt hivatkozásait azzal, hogy utalt a 3.Fk.80.025/2011/24. számú jogerős ítélet 21. oldalán található megállapításokra. Megítélése szerint jogellenesen lefolytatott kihallgatások alapján generált irreleváns ellentmondásokra hivatkozással hagyták figyelmen kívül alperesek az alapügyben mentő tanúi vallomását. Amennyiben az objektív híváslistákat és a cellainformációkat egybevetették volna **(személy 8 neve)** vallomásával, beigazolódná, hogy ő a **(település 1 neve)-i bűncselekmény** idején nem tartózkodott ott, hanem telefonon beszélt. Az egyéb verziók feltárásának elmulasztása vonatkozásában fenntartotta korábbi előadását, melyet **(tanú 13 neve)** tanúvallomásával kívánt alátámasztani. A **(tanú 7 neve)** tanú által említett „**(személy 7 neve)-nek**” nevezett személy kihallgatásának elmaradásával összefüggésben utalt az elsőfokú ítélet iratellenességére, mivel ez az adat nem a hamis tanúzás miatt indult eljárásban merült fel először. Ez a tanú tudta volna igazolni, hogy a cselekménnyel közel egyidőben találkozott vele **(tanú 7 neve)** varrodájában. Ugyancsak fenntartotta a **(személy 6 neve)** tanúkenti meghallgatásával kapcsolatos előadását. Sérelmezte, hogy a **(városrész neve)**... útvonal megtételéhez szükséges idő lemérésének elmulasztásánál ugyan megállapította az elsőfokú bíróság annak kirívóan jogellenes voltát, de az okozati összefüggést az alperesi mulasztás és jogellenes elítélése között nem.

Állította, az I. rendű alperes mulasztásai a II. rendű alperes vonatkozásában is fennállnak, hiszen felügyeleti szervként neki kellett volna a jogsértéseket kiküszöbölni. Álláspontja szerint a vád alogtalansága a II. rendű alperes számára nyilvánvaló kellett legyen, így a vádemelés jogszerűtlen volt. E jogsértés és kára

- 20 -

között az okozati összefüggés is fennáll. Kiemelte, elfogásától az alperesek egyetlen koncepciója az volt, hogy a **(település 1 neve)-i bűncselekményt** csakis a **(felperes)-(személy 5)** páros követhette el, harmadik személy nem került szóba. A III-IV. rendű alperesek jogsértésével kapcsolatos korábbi nyilatkozatait fellebbezésében is fenntartotta. Felelősségük vonatkozásában hangsúlyozta, a Szegedi Törvényszék figyelmen kívül hagyta a IV. rendű alperes által perújítási eljárásban hozott 2.Bf.73/2010/17. számú ítéletet, melyben a IV. rendű alperes kifejtette, hogy a **(település 1 neve)-i bűncselekmény** felderítése során számos nyomozati hiba, eljárási hiányosság történt, ezek jelentős kihatással voltak az eredményes felderítésre, a fellelhető nyomok rögzítésére, azok beazonosíthatóságára, a valódi tettesek kézrekerítésére és a büntetőjogi felelősségre vonásukra. Álláspontja szerint a III.-IV. rendű alperesek jogellenessége éppen abban áll, hogy a hivatkozott körülmények már az alapeljárás során is fennálltak, azokat mégis figyelmen kívül hagyták. Érvelése szerint ha értékeli **(személy 8 neve)** vallomását, okszerűen nem ítélték volna el a **(település 1 neve)-i bűncselekmény** miatt.

Továbbra is fenntartotta a III/7., III/15., III/16. és III/18. pontokban rögzített álláspontját. Ugyanakkor az elsőfokú bíróság által eljárásjogi természetűnek minősített jogsértéseknek érdemi kihatásuk volt az ügy kimenetelére. Külön kiemelte, kirívóan jogsértő a IV. rendű alperes azon ítéleti megállapítása, hogy van olyan börtípus, amely után nem marad tenyér- vagy ujjlenyomat anélkül, hogy őt ezzel kapcsolatos vizsgálatnak alávetették volna. Véleménye szerint ez azért került rögzítésre a másodfokú alapítéletben, mert nem volt magyarázat arra, hogy a felismerő tanúk szerint az ajtóban állt személy többször is megfogta az ajtófélfát, a felperestől mégsem találtak ujjlenyomatot. Hangsúlyozta, egy

ilyen súlyú ügyben ténybeli következtetéssel pótolni az ilyen jellegű hiányzó adatot kirívóan jogellenes. Szintén sérelmezte, hogy a III. rendű alperes az „alapszint” megteremtésével egy új büntetőjogi kategóriát teremtett, amely a felperes jogellenes elítéléséhez vezetett. Kifogásolta bizonyítási indítványai mellőzését is, melyeket továbbra is fenntartott, valamint hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság nem, illetve iratellenesen értékelt több bizonyítékot, az elsőfokú ítélet nem tartalmazza a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett körülményeket, továbbá nem ismertette és értékelte azon hivatkozását sem, miszerint **(személy 2 neve)**-nek a Legfelsőbb Bíróság 500.000,- forint nem vagyoni kártérítést ítélt meg jóhírneve sérelme miatt.

Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet őt érintő részének helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást a szükséges mértékben feltárta, döntését ennek alapján okszerű következtetések eredményeként hozta meg. A felperes ugyanakkor olyan tényre nem hivatkozott, amelynek értékelését az elsőfokú bíróság ítéletében elmulasztotta volna. Kiemelte, az I. rendű alperesi jogelőd a nyomozást a büntetőeljárás szabályainak betartásával folytatta le, a bizonyítékok mérlegelése és értékelése alapján megállapított tényállást az ügyészség alkalmasnak találta a felperessel szembeni vádemelésre.

A II. rendű alperes fellebbezési ellenkérelme szintén az elsőfokú ítélet rá vonatkozó részének helyes indokai alapján történő helybenhagyására irányult. Kérte figyelembe venni, hogy a felperessel szemben a nyomozás során felmerült számos terhelő bizonyíték alapozta meg a vádemelést, melyhez nem szükséges minden kétséget kizáró bizonyosság, ahogyan ezt az elsőfokú ítélet indokolása is tartalmazza. Emiatt

- 21 -

Pf.I.20.992/2013/5. szám

a vádemelés körében a II. rendű alperes jogellenes magatartást nem tanúsított és felróhatóság sem terheli. Hangsúlyozta, a felróhatóság megítélése szempontjából mindig a kifogásolt intézkedéskor rendelkezésre álló adatokat kell értékelni, az utóbb ismertté vált bizonyítékokból automatikusan arra visszakövetkeztetni nem lehet. Álláspontja szerint eljárása és a felperest ért kár közötti okozati összefüggés sem bizonyított.

A III.-IV. rendű alperesek fellebbezési ellenkérelmükben szintén az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérték annak őket érintő rendelkezései tekintetében. Kiemelték, az elsőfokú bíróság a felperes keresetét úgy utasította el, hogy valamennyi, a keresetben hivatkozott felperesi állítást és érvet megvizsgált, döntését az átlagosnál jóval részletesebben meg is indokolta. Álláspontjuk szerint helyesen állapította meg az elsőfokú ítélet, hogy a koncepció eljárás, amelyre a felperes hivatkozott, nem jogi kategória, továbbá hogy a perújítási eljárás során értékelt új tényeket és bizonyítékokat nem lehet úgy kezelni, mintha azok már az alapeljárásban is ismertek lettek volna.

A fellebbezés alaptalan.

A felperes keresetében a Ptk. 76. §-ára és 84. § (1) bekezdés e) pontjára alapozva arra hivatkozással kérte az alpereseket - akik az alap büntetőeljárásban részt vett nyomozóhatóság, ügyészség, bíróságok, illetve jogutódaik - kártérítésre kötelezni, hogy egyes személyiségi jogai (emberi méltósághoz, jóhírnévhez és egészséghez való joga) megsértésével neki eljárásukkal kárt okoztak, vagyis államigazgatási jogkörben okozott

kárának megtérítését igényelte (Ptk. 339. § (1) és 349. § (1) bekezdés). Érvelése szerint az alperesek egymást követő, egymásra épülő cselekményeivel, mulasztásaival oksági kapcsolatban állt elő a kára, ami egyetemleges marasztalásukat alapozza meg (Ptk. 344. § (1) bekezdés).

A személyhez fűződő jogokat a törvény nem tartalmazza kimerítően, azonban többek között az egészség, az emberi méltóság és a jóhírnév megsértését a Ptk. 76. §-a és 78. § (1) bekezdése külön is nevesíti. Személyiségi jogsértés esetén a sérelmet szenvedett fél - egyebek mellett - kártérítést követelhet a polgári jogi felelősség szabályai szerint (Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontja). Főszabályként érvényesül, hogy a személyiségi jog fogalomkörébe tartozó bármely jog sérelmét eredményező magatartás jogellenes. A jogellenességet azonban a jogszabály felhatalmazása kizárja. Ez azt jelenti, hogy a kötelezett kimentheti magát a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy jogszabály rendelkezésnél fogva (az adott módon) jogosult a beavatkozásra. Ha ez megállapítható, vagyis jogszabály felhatalmazása alapján történt a személyiségi jogok korlátozása, illetőleg megsértése, ez a személyiségi jogsértés és az ezen alapuló kártérítés kizárt. Ugyanígy a büntetőeljárás során tett jogcselekmények - amennyiben törvényesek - nem alapozhatják meg a személyhez fűződő jogok sérelmét, mivel az állam működése és a társadalom védelme érdekében az irányadó jogszabályok maguk teremtik meg a személyhez fűződő jogok korlátozásának törvényes lehetőségét (eBDT2006. 1408. számú jogeset).

Miután speciálisan államigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránt terjesztett elő keresetet, a felperesi károsultnak kellett bizonyítania az alperesek kirívóan jogellenes magatartását és az ezzel okozati összefüggésben előállott kárát, valamint

- 22 -

az ilyen jellegű kártérítésre irányadó speciális törvényi rendelkezés alapján azt, hogy a kár rendes jogorvoslattal nem volt elhárítható és a károsult a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati lehetőségeket igénybe vette. Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy e két utóbbi, speciális kártérítési feltétel fennálltát a felperes megfelelően igazolta. Szintén helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy a felperes személyiségi jogai sérültek, mivel egyrészt személyét a közvélemény éveken keresztül azonosította a „**(település 1 neve)-i ...**” néven elhíresült, több emberélet kioltásával végrehajtott bűncselekménnyel, másrészt nyilvánvalóan rendkívül súlyos fizikai és pszichés megterhelést jelentett számára az a tudat, hogy életfogytig tartó szabadságvesztés büntetést kell töltenie olyan bűncselekményért, amelyet nem követett el, ráadásul ez a tudati állapot a felperes esetében a perújítási eljárás jogerős befejezéséig, évekig fennállt. Általánosságban véve fontos leszögezni, a jogalkalmazó szervek felelősségét csak kirívóan súlyos jogalkalmazási és jogértelmezési tévedés alapozza meg (eBDT2008. 1817.), illetve általában nem lehet kártérítési felelősség jogalapja a jogszabály által megengedett mérlegelés eredményeként meghozott határozat. Utóbbi esetben csak akkor érvényesíthet a fél kártérítési igényt, ha megállapítható, hogy az államigazgatási határozat felróható módon, kirívóan okszerűtlen mérlegelés eredménye (KGD1992. 213. számú jogeset). Téves tehát az a felperesi fellebbezésben előadott álláspont, miszerint önmagában a felperes alaptalan elítélése megteremti az alperesek kártérítési felelősségét, mivel ez a büntetőeljárásban résztvevő szervek objektív kártérítési felelősségét jelentené. Ugyancsak lényeges, hogy a polgári bíróságnak nincs olyan törvényi felhatalmazása, hogy a polgári per tárgyát adó büntetőeljárást utólagosan felülvizsgálja, eljárása csak a perbe vitt kártérítési igény megítélése szempontjából jogilag releváns tények vizsgálatára korlátozódhat. A hatóság jogalkalmazási, jogértelmezési tévedése pedig önmagában a

felelősség megállapításához nem elegendő, annak kirívóan súlyosnak és nyilvánvalónak, továbbá az állított kárral okozati összefüggésben állónak kell lennie (BH2000. 400. számú jogeset).

A kifejtettek alapján tehát a polgári perben azt kellett vizsgálni, történt-e az alperesek részéről kirívóan jogszabálysértő eljárás, jogalkalmazás, illetőleg - ha az adott alperes mérlegelési jogkörében döntött - kirívóan okszerűtlen mérlegelés, amellyel a felperes kára okozati összefüggésben áll. Ez tartalmilag azt jelenti, hogy első lépésben az eljárások jogszerűségét kellett vizsgálat tárgyává tenni, majd ha kirívó jogsértés állapítható meg az adott alperes részéről, azt vizsgálni, hogy amennyiben az nem történik meg, az eljárás jogszerűen, megfelelő mérlegeléssel, az elvárhatósági mérce szerint folyik, az azzal az eredménnyel járt volna-e, hogy a felperessel szemben a nyomozást megszüntetik vagy nem kerül sor a cselekménnyel összefüggésben vádemelésre, illetve felmentő ítélet születik. Végül az egyes kirívó jogsértéseket megvalósító magatartásokat, mulasztásokat összességükben is vizsgálni kellett az utóbbi szempont szerint.

Jelen perben az államigazgatási jogkörben okozott kár megtérítésének törvényi és bírói gyakorlat által kialakított feltételei az alábbiakban részletesen kifejtettek szerint hiányosak, melynek következtében a követelés már jogalapját tekintve alaptalan.

A perújítási eljárásban a IV. rendű alperes által meghozott jogerős döntés vizsgálta az alap büntetőeljárást, összességében megállapította: „A bűncselekmények felderítése során már a felfedezéstől kezdődően és a későbbiekben is számos

- 23 -

Pf.I.20.992/2013/5. szám

nyomozati hiba, eljárási hiányosság történt. Ezek jelentős kihatással voltak az eredményes felderítésre, a fellelhető nyomok rögzítésére, azok beazonosíthatóságára, a valódi tettesek kézrekerítésére és büntetőjogi felelősségre vonásukra."

A felperes keresetének jogalapját ez képezte, mely a hibákat, hiányosságokat a megismételt polgári peres eljárásban részletezett, az elsőfokú bíróság pedig alperesenként és magatartásonként - a korábbi hatályon kívül helyező végzésnek megfelelően - azokat külön-külön vizsgálta. Az ítéletábra álláspontja az elsőfokú ítélet szerkezeti felépítéséhez igazodva az alábbi:

Az I. rendű alperes vonatkozásában:

A rendőrség nyomozati jog- és hatásköre az állam büntetőhatalmán alapul, szabályait a Be. és más jogszabályok tartalmazzák. Az I. rendű alperes jogelődjének eljárására irányadó régi Be. 16. §-ának (2) bekezdése alapján, a rendőrség nyomozási hatóság, nyomozási tevékenysége a közhatalom gyakorlását, a büntetőeljárás részét képező olyan szervező, intézkedő tevékenység folytatását jelenti, amely miatt kárfelelőssége államigazgatási jellegű (BH1998. 224.).

A nyomozóhatóság, mint jogalkalmazó szerv mérlegelési jogkörében eljárva dönt a büntetőeljárás megindításáról és konkrét személlyel kapcsolatban a gyanú fennállásáról (régai Be. 12. § (1) bekezdése), melyhez nem szükséges bizonyosság, elegendő annak valószínűsítése, hogy bűncselekmény történt és annak elkövetésével meghatározott személy valamely tény alapján összefüggésbe hozható (BH1992. 234. számú jogeset). A nyomozási eljárás taktikája, célszerűsége a perben nem vizsgálható, kártérítési felelősséget sem alapozhat meg. Szintén nem tartozik a kártérítési perben eljáró bíróság hatáskörébe annak felülvizsgálata, hogy a nyomozó hatóság milyen bizonyítási eszközöket milyen sorrendben alkalmaz (BH2007. 187. számú jogeset). A nyomozóhatóság

kárfelelősségének vizsgálatánál indokolt figyelembe venni ugyanakkor a nyomozás törvényességi felügyeletét ellátó ügyészség döntését is (BH2002. 143.). A perbeli esetben a II. rendű alperes kiemelt ügyészi felügyeletet gyakorolt a nyomozás felett, melynek eredményeként vádat is emelt a felperessel szemben. Ez ugyan önmagában nem mentesíti az I. rendű alperest a felelősség alól, azonban utal arra, hogy esetleges tévedése nem kirívóan nagyfokú gondatlanság eredménye, eljárása, melyben végül vádemelési javaslattal élt, a per egyéb adataival összevetve - összességében - nem volt nyilvánvalóan jogsértő.

A fentiek előrebocsátását követően felperes által a fellebbezésben is kifogásolt I. rendű alperesi jogsértésekkel, illetve mulasztásokkal kapcsolatban az ítéltábla álláspontja a következő:

Az elsőfokú bíróság az *útzár előtti forgalmi adatok bekérésének elmulasztása* miatt megállapította, az I. rendű alperes eljárása evonatkozásban kirívóan jogsértő volt. A régi Be. 131. § (1) bekezdése szerint a nyomozás során a valóságnak megfelelő tényállás felderítése érdekében haladéktalanul meg kell tenni minden törvényes és célszerű intézkedést. Az ítéltábla álláspontja szerint kétségtelenül célszerű lett volna bekérni adatokat, melyre vonatkozóan azonban az I. rendű alperesi jogelődnek kifejezett jogszabályi kötelezettsége nem volt. Nem lehet ugyanakkor általánosságban azt elvárni a nyomozóhatóságtól, hogy egy bűncselekmény

- 24 -

elkövetése kapcsán - legyen az bármilyen súlyú - mindenkit, akit közúti ellenőrzésnek vetettek alá, kihallgassanak tanúként. A perbeli esetben olyan peradat nincs, amelyből arra lehetne következtetni, hogy a forgalmi adatok ismeretében - többletkörülmény, többlettényállási elem nélkül - **(személy 1 neve)** gyanúsított körbe vonható lett volna tekintettel arra, hogy a cselekmény elkövetésének időpontjában büntetlen előéletű volt, és az útellenőrzéskor egyéb olyan körülmény, adat sem merült fel, amely utalt volna arra, hogy személye a bűncselekménnyel összefüggésbe hozható. Lényeges ugyanis, hogy az ellenőrzés során sem észlelt az intézkedő rendőr - a magatartását, a gépjárművet, vagy az ott található ingóságokat illetően - gyanúsat, ilyen megállapítást nem rögzített. Ennek hiányában viszont az okozati összefüggés a forgalmi adatok beszerzésének elmulasztása és a felperessel szembeni vádemelés, illetve elítélése között nem áll fenn, kárfelelősség alapja nem lehet.

A *felismertetések* szabálytalanságával kapcsolatosan helytállóan foglalt állást az elsőfokú bíróság abban, hogy az I. rendű alperes igazoltan értesítette a felperes védőjét azok helyszínéről, időpontjáról, ezt a rendelkezésre álló iratok kétséget kizáróan bizonyítják. Az, hogy a védő értesítés ellenére nem jelent meg egyes felismerésre bemutatásoknál, nem róható az I. rendű alperes terhére, hiszen nincs olyan vele szemben támasztott eljárásjogi követelmény, mely szerint a védő részvétele hiányában a felismertetés ne lenne megtartható. Ugyancsak helyesen mutatott rá a törvényszék, hogy a régi Be. 134. § (3) bekezdése alapján még a védő értesítésének elmaradása sem jogellenes halaszthatatlan nyomozati cselekmény esetén, amelyet jelen esetben nyilvánvalóan indokolt a rendkívül súlyos bűncselekmény felderítéséhez fűződő társadalmi érdek. Szintén helyesen foglalt állást a hatósági tanúk hiányára, valamint a felismertetés eredményének jogellenes közlésére történt hivatkozások tekintetében. A felismerésre irányuló nyomozati cselekményeknél csak indítványra kell a nyomozóhatóságnak hatósági tanút alkalmaznia, mely lehetőség tekintetében figyelmeztetési kötelezettség terheli (rég. Be. 135. § (4))

bekezdés). A jegyzőkönyvek a figyelmeztetéseket tartalmazzák és ahol nem volt jelen hatósági tanú, a felismerő tanú nyilatkozatát is arról, hogy ezt nem igényli. Ilyen körülmények között a jogsértés fel sem merülhet. A jelen volt hatósági tanúk ugyanakkor igazoltan nem álltak a nyomozóhatósággal jogviszonyban. A felperes ezen túlmenően azt sem bizonyította, hogy a felismerésre bemutatás eredményét jogellenesen közölték volna. Önmagában az, hogy a felismerésre bemutatást követően jegyzőkönyvben rögzítik, melyik személy volt a felperes, sem célszerűtlennek, sem jogellenesnek nem minősíthető, hiszen ekkor már a felismertetés eredményességére kihatással nincs. A videofelvétel készítését illetően az ítélőtábla osztja az elsőfokú bíróság álláspontját: az elkészítés időpontjában hatályos büntető eljárási törvény nem írta elő videofelvétel készítését a felismerésre bemutatási eljárásról, eredményét jegyzőkönyvben kellett rögzíteni, amely megtörtént. Lényeges, hogy a később eljáró bíróságok is a jegyzőkönyv tartalmát és nem a videofelvételt tekintették ítéletük alapjának.

Ugyancsak egyetért az ítélőtábla azzal az elsőfokú ítéleti indokolással, hogy nem történt eljárási szabálysértés a felismerésre bemutatásnál a felperes bemutatásával, mivel nincs adat, amely valószínűsítene, hogy a felismerő tanúk a felperes fényképét a 2002. július 22-i nyomozati cselekmények előtt nyilvános, előzetes bemutatás során láthatták volna, a felperest ilyen bemutatással kutatták volna fel.

- 25 -

Pf.I.20.992/2013/5. szám

A felsoroltak alapján nem megállapítható, hogy a felismerésre bemutatások során lett volna olyan körülmény, amely a tanúkat befolyásolta volna.

Az *alibit igazoló tanúkkal* kapcsolatos, az I. rendű alperesi jogelőd eljárását kifogásoló hivatkozás kapcsán az ítélőtábla utal arra, hogy e személyek vallomásaikat nem vonták vissza és nem bizonyított a „zaklatásuk” sem, a jogellenes kihallgatás ténye pedig nem volt megállapítható.

A *híváslisták* ismeretében **(személy 8 neve)** erre irányuló szabályos, jegyzőkönyvben rögzített kihallgatásának elmulasztása - egyetértve az elsőfokú bírósággal - felróható, kirívó mulasztásnak minősül akkor is, ha a későbbiekben ő a büntetőügy V. rendű vádlottja lett. Mulasztásával az I. rendű alperes jogelődje megsértette a régi Be. 5. § (1) és 59. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezéseket. Mivel azonban a IV. rendű alperes ítéletében már vizsgálta és értékelési körébe vonta a bűncselekmény időpontjára a híváslistában szereplő hívás tényét - amit a felperes előadásának alátámasztásául megfelelő indokként nem fogadott el -, megállapítható, hogy a nyomozóhatóság megfelelő eljárása sem vezetett volna a felperes felmentéséhez, következésképpen az okozati összefüggés a jogsértés és a felperest ért hátrány között nem áll fenn. Az egyéb rendelkezésre álló nyomozati adatok mellett az sem valószínűsíthető, hogy a vádemelési javaslat elmaradt volna ezesetben.

Az *„egyéb verziók”* vonatkozásában megállapítható, a rendőrség több szálon nyomozott, melynek eredményeként a felperesen kívül eső esetleges elkövetői kört kizárta. Nem sikerült ugyanis olyan nyomokat találni a széleskörben folytatott nyomozás ellenére sem, amelyek a tényleges tettesekhez vezettek volna közvetlenül a bűncselekmény elkövetése után. A vádemelési javaslatig nem volt olyan adat, nyom, amin elindulva az ügy valós tényállása felderíthető lett volna, ennek hiányában pedig nem állapítható meg, hogy a tényállás alapos és hiánytalan tisztázására irányuló, a régi Be. 5. § (1) bekezdésében írt általános kötelezettségét az I. rendű alperesi jogelőd megszegte volna. E követelmény megvalósulását nyilvánvalóan mindig az adott, konkrét bűncselekményhez kell mérni. Így alapadatok hiányában jogellenes magatartás, mulasztás e körben a nyomozó szerv

részéről nem állapítható meg. Az a körülmény pedig, hogy az akkor rendelkezésre álló adatok alapján nem jutottak el a tényleges tettesekhez, önmagában nem alapozza meg a kártérítési kötelezettségüket.

Helytállóan kifogásolta a felperes fellebbezésében, hogy iratellenes az elsőfokú bíróság ítéletének 67. oldala az I/6. ponttal kapcsolatosan kifejtettekben, amikor azt rögzíti, hogy a „**(személy 7 neve)**”-nek nevezett személy kihallgatásának hiánya csak az évekkel később lefolytatott hamis tanúzással kapcsolatos bírósági eljárást követően merült fel. Ezzel szemben a 4.B.343/2004/43. sorszámú elsőfokú büntetőítélet 227. oldal 3. bekezdésében a III. rendű alperesi jogelőd rögzíti a fent nevezett személyre történő hivatkozást. Ezt figyelembe véve sem állapítható meg azonban az I. rendű alperes kártérítési felelőssége, mivel a felperes vele valószínűsíthetően 14 órakor találkozott, tekintettel **(tanú 7 neve)** 14:05-kor történt telefonhívására, ami - tanúvallomása szerint is - közvetlenül a találkozás után volt. Ez viszont jóval későbbre esik, mint a bűncselekmény elkövetése, így figyelembe véve a **(település 2 neve)**-**(település 1 neve)** közti távolság megtételéhez szükséges időt is - nem zárja ki a felperes általi elkövetést. Mindezek következtében e körülmény vizsgálatának elmulasztása nem

- 26 -

minősül kirívóan jogszabálysértőnek, felderítése esetén sem eredményezhette volna a felperes büntetőjogi felelősség alóli mentesülését.

Az ítéletábra osztja **(személy 6 neve)** kihallgatásának mellőzése kapcsán az elsőfokú bíróság álláspontját: az szükségtelen lett volna, okirati szinten igazolt ugyanis, hogy a bűncselekmény elkövetésének napján nem volt iskolában a felperes barátnője, **(tanú 4 neve)**, osztályfőnöke sem tudott volna ennél többet elmondani, ha az alapeljárásban meghallgatásra kerül. Ezt igazolja későbbi (PKKB 3.Fk.80.25/2011.) vallomása.

A **(városrész neve)**... útvonala, illetve a megtételéhez szükséges idő lemérésének elmulasztását az elsőfokú bíróság kirívóan jogszabálysértőnek minősítette. Etekintetben is lényeges azonban, hogy a **(tanú 7 neve)**-vel való találkozás valószínűsíthetően 14 óra körül történt, amely annyival az elkövetés utáni időpontra esik, hogy ha kiderült volna a nyomozati szakban, hogy az általa állított idő alatt megteheti az utat a felperes, ez önmagában nem lett volna alkalmas arra, hogy kizárja a bűncselekmény elkövetését. Nem állapítható meg tehát okozati összefüggés az I. rendű alperes mulasztása, valamint a kár bekövetkezte között.

A II. rendű alperes tekintetében:

A felperes a II. rendű alperes eljárása kapcsán azt kifogásolta, hogy a fokozott ügyészi felügyelet ellenére nem korrigálta az I. rendű alperes nyomozati szakban elkövetett jogsértéseit, hibáit, továbbá a felperessel szemben alaptalanul emelt vádat, amelyet a bírósági szakban is fenntartott annak ellenére, hogy **(személy 5 neve)**-vel szemben azt ejtette.

A büntetőeljárásnak a vádemelési és a bírósági szakasza a tényállás megállapítása és a büntetőjogi felelősség elbírálása tekintetében mérlegelésen alapuló jogalkalmazói tevékenység. A vádemelést, illetőleg a vád fenntartását megelőző ügyészi mérlegelés nyomozati vagy - az utóbbi vonatkozásában - már a bírósági eljárás során felmerült bizonyítékok egybevetését jelenti az adott anyagi jogszabály szerinti törvényi tényállás tükrében. A vádemelés - miután az büntetőjogi felelősségre vonással csak akkor jár, ha a bírói szakban a vád megalapozottnak bizonyul - valójában az ügyészség szakmai álláspontjának tekinthető. Önmagában a vádemelés és annak fenntartása ezért csak akkor

jogellenes, ha a bizonyítékok mérlegelése nyilvánvalóan okszerűtlen és iratellenes. A bizonyítékok okszerű mérlegelésén alapuló vádemelést nem teszi felrőhatóvá az, hogy - ugyancsak a szabad bizonyítás és a bizonyítékok szabad mérlegelésének elve alapján - esetlegesen a bíróság később arra a következtetésre jut, hogy a vádlott bűnössége a terhére rótt cselekmény elkövetése tekintetében nem állapítható meg (BH2008. 62. számú, eBDT2012. 2705. számú eseti döntések).

Az ügyészség kártérítési felelősségét tehát csak az adott eljárás idején, az akkor rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nyilvánvalóan és egyértelműen alaptalan vádemelés alapozhatja meg. A polgári jogi felelősség megítélése során nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy az eljáró ügyészi szervnek a vádemeléshez, illetve a vád fenntartásához nem kell a bűnösség teljes bizonyosságára törekednie, ilyen követelményt vele szemben a törvény nem támaszt, mivel a terhelt bűnösségét csak a bíróság állapíthatja meg (BH2008. 62. számú jogeset).

A II. rendű alperes ellenkérelmében részletesen felsorolta azokat a bizonyítékokat, amelyek a felperes bűnösségét igazolták, ezek mérlegelése nem minősíthető kirívóan okszerűtlennek, melyet alátámaszt az a körülmény is, hogy a felperes

- 27 -

Pf.I.20.992/2013/5. szám

bűnösségét a III.-IV. rendű alperesek ítéletei is megállapították. A felperes vonatkozásában a vádemelési szakban számos terhelő bizonyíték merült fel, melyeket egybevetve, értékelve a vádemelés, illetve a vád fenntartása nem tekinthető kirívóan okszerűtlennek. Ugyancsak nem állapítható meg jogellenes, felrőható mulasztás, magatartás az ügyészség részéről a fokozott ügyészi felügyelet körében. A nyomozati szakban beszerzett adatok, bizonyítékok - ahogyan az az I. rendű alperes felelősségének vizsgálatakor már kifejtésre került - nem adtak okot arra, hogy a II. rendű alperesnek az általa gyakoroltakon túl további, a régi Be. 18. § (1) bekezdésében illetőleg az új Be. 28. § (4) bekezdésében rögzített jogaival élnie kellett volna, beavatkozva a nyomozásba a törvényben biztosított keretek között.

A III.-IV. rendű alperesek tekintetében:

A III.-IV. rendű alperesek kártérítési felelősségének vizsgálata körében ugyancsak szükséges leszögezni, hogy bírósági jogkörben okozott kártérítést - a kialakult bírói gyakorlat szerint - csak kirívóan súlyos jogértelmezési, illetőleg jogalkalmazási tévedés alapozhat meg, az ítélező munka jellegével együttjáró jogszabály alkalmazási, jogértelmezési vagy bizonyíték mérlegelési tévedések a felrőhatóság körén kívül esnek. Önmagában tehát az a körülmény, hogy a bíróság határozata utóbb tévesnek bizonyul, nem alapozza meg a határozat meghozatalában közreműködő bíróság kártérítési felelősségét, nem jelenti az ahhoz szükséges vétkes, felrőható magatartás megvalósulását (hasonlóan: BH2013. 124.) még akkor sem, ha ez a fél számára kimutatható hátránnyal jár. Szintén fontos kiemelni, a bíróságok munkáját nem lehet az utóbb ismertté vált tények és körülmények tükrében értékelni, hanem hangsúlyozottan az akkor, vagyis az eljárásuk idején rendelkezésre álló peranyag viszonylatában kell azt vizsgálni. Amennyiben a bíróság döntése során olyan feltételezésekbe bocsátkozik, melyekhez szükséges nyomozati adatok, bizonyítékok egyáltalán nem állnak rendelkezésre, alapadatok nélkül von le következtetéseket, ítélete megalapozatlanná válik.

A III. rendű alperesi jogelőd és a IV. rendű alperes a rendelkezésükre bocsátott bizonyítékokat részletesen, tételesen értékelték, okszerűen mérlegelték, ítéleteiket pedig kellő mértékben indokolták. Nem minősül kirívóan jogszabálysértőnek azon körülmény

sem, hogy a felperes ismeretségi köréből kikerülő, számára alibit igazolót tanúk vallomásait a bizonyítékok értékelésénél figyelmen kívül hagyták a köztük tapasztalható jelentős ellentmondásokra tekintettel. Mindezeknél az is lényeges, hogy a büntetőeljárás során olyan tartalmú tanúvallomás is rendelkezésre állt, amely szerint a felperes alibi igazolását kérte a barátnőjétől a bűncselekmény idejére (VII. számú tanú vallomása 4.B.343/2004/43. számú ítélet 208. oldal). Ugyanakkor az egyéb tanúk vallomásait, a felismerésre bemutatások eredményeit, a fényképfelismeréseket sem mérlegelték kirívóan okszerűtlenül a bíróságok. A IV. rendű alperes pedig - kiegészítve a III. rendű alperesi jogelőd eljárási cselekményeit - mérlegelési körébe vonta **(személy 10 neve)**, valamint **(személy 8 neve)** telefonhívásait, a védő kifogásai alapján bizonyítást vett fel, ismertette a vallomásokat és a kapcsolódó okiratokat is erre vonatkozóan (1.Bf.564/2005/37. számú ítélet 38-39. oldal). Ezzel másodfokú bírósággént valójában pótolta az akkor rendelkezésre álló adatok, bizonyítékok hiányzó értékelését és további bizonyítékokat próbált beszerezni, majd mindezeket mérlegelte.

- 28 -

A híváslistákkal, illetve a cellainformációkkal kapcsolatosan rögzítették, a felperes és **(személy 5 neve)** is több telefonnal rendelkezett, nem a saját nevükön, hanem más néven vásároltattak maguknak mobilkészülékeket, melyeket - más - bűncselekményeik elkövetésének idején **(városrész neve)**-n hagytak éppen a híváslisták hatóság részéről történő elemzése miatt, a kellő alibi igazolása végett. E körülményre tekintettel nem minősíthető kirívóan jogszabálysértőnek, illetve okszerűtlennek, hogy a bíróságok cellainformációknak nem tulajdonítottak perdöntő jelentőséget és ezt is mérlegelve tartották szükségtelennek a **(városrész neve)**... közti távolság megtételéhez szükséges idő lemérését, különös tekintettel a bűncselekmény ehhez képest korábbi időpontjára is.

Kétségtelen, a felperes személyes vizsgálata nélkül olyan megállapítás nem tehető, hogy börtípusa miatt utána tenyér-, illetőleg ujjnyom nem marad, ez az ily módon alaptalan utalás azonban nem áll okozati összefüggésben a felperes kárával. A tenyér-, illetőleg ujjlenyomat hiányát illetően a III. rendű alperesi jogelőd ítélete a bűncselekmény elkövetése utáni helyszíni körülményeket figyelembe véve tartalmaz részletes indokolást, amely érv, az ezzel kapcsolatos mérlegelés kirívóan okszerűtlennek nem tekinthető. Ahogyan azt az elsőfokú bíróság ítélete is helyesen tartalmazza, a rögzített ujjlenyomatok, illetve lábballi lenyomat a bűncselekmény felfedezését követően a helyszínen járt bármelyik személytől származhatott.

Megjegyzí az ítéltábla, a felperes által hivatkozott perújítási eljárásban született másodfokú határozat is arra a végkövetkeztetésre jutott, hogy a perújítási eljárásban már - vagyis az alapeljáráshoz képest lényegesen későbbi időpontban - nagyrészt objektív bizonyítékok álltak rendelkezésre azokban a kérdésekben, amelyek körében az alapeljárás bizonytalanságai felmerültek, illetve amelyeket ténybeli következtetésekkel pótolnak az alapeljárásban részt vevő bíróságok. Szintén megállapítható, hogy egyes eljárások, például az ún. DYS eljárás a III.-IV. rendű alperesek eljárása idején még nem volt elérhető. Ezek ismeretének hiánya pedig - értelemszerűen - a terhükre nem róható, így a döntéshez vezető mérlegelés során sem voltak figyelembe vehetők.

Mindezek következtében osztja az ítéltábla az elsőfokú bíróság álláspontját abban a tekintetben, hogy a III.-IV. rendű alperesek kártérítési felelőssége nem áll fenn, a közigazgatási jogkörben okozott kártérítéshez szükséges fogalmi elemek esetükben hiányoznak.

Összességében tehát az alperesek kártérítési felelőssége a konjunktív feltételek hiányában (Ptk. 339. és 349. §) nem megállapítható, a kártérítési igény jogalapját tekintve alaptalan.

Ugyanakkor az alperesek eljárásainak fentebb részletezett hiányosságait együttesen, egymásra hatásukban értékelve sem állapítható meg, hogy az akkori lehetőségekhez képest beszerezhető, illetőleg beszerezett adatok, bizonyítékok ismertetése azok mindenre kiterjedő, okszerű mérlegelésével eltérő következtetésre jutottak volna a bíróságok a felperes bűnösségét illetően a jogerős, alapeljárásbeli döntéshez képest, tehát a Ptk. 344. §-a szerinti közös károkozás törvényi feltételei nem valósultak meg. Az sem valószínűsíthető, hogy ha a hiányzó vagy ellentétes adatoknak jelentőséget tulajdonítanak az alperesek, akkor az egyébként egyirányba mutató, rendelkezésre álló adatok, bizonyítékok alapján elmarad a vádemelési javaslat, a vádemelés, vagy eltérő tartalmú ítélet születik. Mindezen hiányosságok, ellentétes adatok ugyanis

- 29 -

Pf.I.20.992/2013/5. szám

csak a további bizonyítékok - lényegesen későbbi - feltalálása után nyertek olyan értelmet, ami a korábban értékelt bizonyító erejét lerontja. Az pedig, hogy ezek a bizonyítékok az alapeljárásban nem voltak ismertek, a nyomozóhatóságnak nem felróható.

Az elsőfokú bírósághoz hasonlóan az ítélet tábla is lényegesnek tartja a felperes által igényelt *kártérítés* és a jogtalan fogvatartásért járó *kártalanítás* közti különbségtételt.

A bírói gyakorlat több eseti döntésben is foglalkozott a kártalanítás, illetve a kártérítés jogintézményének egymáshoz való viszonyával (eBDT2002. 659., eBDT2006. 1436. számú jogesetek).

A felmentéssel végződő büntetőeljárás miatt előterjesztett kártalanítási, illetőleg a kártérítési igények nem azonos jogintézmények: *kártalanítás* esetén a fogvatartást - mint sérelmet - előidéző jogalkalmazói magatartás nem jogellenes, a személyes szabadságtól megfosztás jogalkalmazói hiba nélküli elvonásával okozott károk megtérítése objektív alapon követelhető, ha a Be-ben írt feltételek fennállnak és nincsen kizáró ok (ide vonatkozó rendelkezések: régi Be. 383.-385/D. §, új Be. 580.-584. §-ok).

Ezzel szemben, ha a kereseti követelés szerint a fogvatartás alapos gyanú nélkül, koholt bizonyítékok alapján, hiányos, eljárási hibás nyomozati cselekmények, téves, jogsértő vádemelés, „konceptiós per” alapján történt, az igény jogalapja *kártérítés*. Kárigényének jogalapját jelen perben a felperes maga is ekként jelölte meg. A kártérítési felelősség vizsgálata körében azonban nem mellőzhető - a felperes bizonyítási kötelezettsége mellett (Pp. 164. § (1) bekezdés) - a Ptk. 349. §-ában és 339. § (1) bekezdésében foglalt követelmények megvalósulásának vizsgálata, köztük, hogy az alperes kirívóan jogellenes magatartásával okozati összefüggésben keletkezett a felperes kára. Ilyen esetben tehát a polgári per bírósága nem a Be-ben szabályozott törvényi tényállás fennálltát vizsgálja, hanem a Ptk-ban szabályozott kárfelelősséget, amely nem objektív alapú.

Miután a felperes nem az új Be. 581. § (1) bekezdésében írt jogalapon terjesztette elő keresetét, hanem a Ptk. államigazgatási jogkörben okozott károk megtérítésére irányadó rendelkezésére hivatkozással, a bíróságnak vizsgálnia kellett az itt rögzített feltételeket. Ha a felperes kártalanítást igényelt volna, mindezek vizsgálatára nem kerülhetett volna sor, hiszen az új Be. 580. § (1) bekezdésében - egyebek mellett - úgy rendelkezik, hogy a jogerős ítélet alapján kitöltött szabadságvesztésért a terheltnek kártalanítás jár, ha rendkívüli jogorvoslat folytán felmentették, enyhébb büntetésre ítélték.

A felperest ért hátrányoknak - az ítéletábra álláspontja szerint - helyesen a kártalanítás köré kellene esniük, bár kétségtelen, hogy a kialakult bírói gyakorlat alapján erre nincs lehetőség, mivel más bűncselekmények miatt jelenleg is fegyház fokozatban tölti jogerős szabadságvesztés büntetését. A felperes jelenlegi jogi helyzetét tekintve az eredményes kártalanítási kereset indításához legalábbis bírói jogalakításra lett volna szükség, az előírt határidőben azonban ilyen tartalmú keresettel nem élt.

A kifejtettkre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az eredménytelenül fellebbező felperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján másodfokú eljárási költség megfizetésére köteles, amelyet az I., III., IV. rendű alperesek vonatkozásában a kifejtett ügyvédi tevékenységgel arányban állóan, a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (5), (6) bekezdései alapján, a II. rendű alperes vonatkozásában a 2011. évi CLXIV. tv. (Üjt.) 57. §-a, 134. § (1) bekezdése alapján állapított meg.

Dr. Kiss Gabriella s.k.
a tanács elnöke

Dr. Bálint Attila s.k. . Mezőlaki Erik s.k.
előadó bíró táblabíró